

HRVATSKI VOJNIK

Broj 52. Godina II. 23. rujna 2005.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SEK 17,00 • DKK 17,00 • NOK 17,00 • GBP 15,50 • GBP 1,30

Službena akrobatska skupina
Hrvatskog ratnog zrakoplovstva

“Krila Oluje”

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771330 500003

LONDON

Spomenik pobjednicima

Princ Charles od Walesa 18. je rujna svečano otkrio novi spomenik posvećen onima koji su pridonijeli pobjedi u bitci za Britaniju prije 65 godina. Spomenik je postavljen na inicijativu povjesne udruge Bitka za Britaniju, a nije posvećen samo pilotima, nego i svima koji su ih podržavali na zemlji: mehaničarima, tvorničkim radnicima, inženjerima... Impresivni komad granita dugačak 25 metara umjetnički je ubolio kipar Paul Day, a postavljen je između Memorijalnog centra RAF-a i legendarog Big Bena.

STRASBOURG

Novi zapovjednik Eurocorpsa

Od petka, 23. rujna, novi prvi časnik Eurocorpsa u iduće dvije godine bit će belgijski general bojnik Charles-Henri Delcour (na slici). Tu dužnost dosad je obavljao Francuz Jean-Louis Py. Eurocorps, paneuropska obrambena sila, uspostavljen je 1992. godine na inicijativu Francuske i Njemačke kao prvi korak prema europskoj vojsci. Godinu dana poslije potpisani je sporazum o suradnji s NATO-om, stoga je general Py od kolovoza 2004. do veljače 2005. bio zapovjednik postrojbi ISAF-a. U afganistanskoj misiji sudjelovao je i novoimenovani Delcour.

JAKARTA

Pucnjava na ribaricu

Jedan kineski ribar je poginuo, a još su dvojica ranjena kada je brod indonezijske ratne mornarice Tanjung Dalpe zapucao na kineske ribarice zatećene u krivolovu. Incident se dogodio u indonezijskim teritorijalnim vodama, u Arafurskom moru uz Novu Gvineju. Prema navodima iz indonezijske mornarice, Tanjung je zatekao četiri ribarice. Tri su pobegle, a četvrta, Fu Yuan Yu, koja je nosila kinesku zastavu, nije odgovarala na radio i svjetlosne pozive da stane. Nakon tri hica u zrak, ratni brod je otvorio vatru na samu ribaricu, prema njenom nižem dijelu, "po svim procedurama". Stradala su trojica ribara, a još trinaestoricu je mornarica zatekla na brodu. Kineski veleposlanik u Jakarti još se nije izjasnio o incidentu.

WASHINGTON

Howard kritizira UN

Pišući za američki poslovni list Wall Street Journal, australski predsjednik vlade John Howard (na slici) pozvao je na bliskiju međunarodnu suradnju u sprečavanju širenja oružja za masovno uništenje. Razlog tome je briga da Ujedinjeni narodi dosad, pa niti na nedavnom samitu, nisu uspjeli pridonijeti nekom čvrstom sporazumu ili programu koji bi se ticao tog problema. U kontekstu UN-ovih problema "uspjeh međunarodne zajednice u borbi protiv ovih prijetnji ovisi o volji vlada da surađuju kako bi poduzele konkretnе mjere", ustvrdio je Howard, pri tome pohvalivši inicijativu o sprečavanju širenja koju je 2003. inicirao američki predsjednik Bush.

MOSKVA

Rast podmorničke flote

Zapovjednik ruske baltičke flote admirал Vladimir Vlajev prošlog je tjedna najavio da će u iduće dvije godine u njoj porasti broj podmornica. Bit će formirana podmornička brigada u kojoj će participirati šest do devet podmornica nastalih u sklopu Projekta 677 Lada. Zasad u baltičkoj floti postoje tri podmornice od kojih su dvije u stalnoj borbenoj spremnosti. Do smanjenja broja podmornica došlo je nakon raspada SSSR-a 1991. godine.

VILNIUS

Problematični pad

Nakon što se ruski lovac Su-27 srušio prošlog tjedna nad Litvom došlo je do diplomatskih trzavica između dviju zemalja. Naime, rusko ministarstvo vanjskih poslova poslalo je notu svojim litvanskim kolegama u kojoj se navodi da su olupina zrakoplova i pilot, koji se sigurno katapultirao, pod ruskom jurisdikcijom i da ih tamo treba i vratiti. Litva je na te navode protestirala, a tajnik litvanskog MVP-a je izjavio da su Litvanci pokušali uzeti u obzir sve ruske želje, ali "ovo je bilo previše". Pilot, koji je zadržan u Litvi do kraja istrage, trebao je letjeti u neutralnom području izvan Baltičkog mora, ali je sišao s pravca zbog zasad nepoznatih razloga. Nije imao ovlasti letjeti iznad Litve.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)

Urednički rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinar: Leida Parlov

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.
AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

U Puli obilježena 14. obljetnica i Dan Hrvatske ratne mornarice

"Vaša obučenost i uvježbanost je najvažnija u ostvarivanju naših misija i zadaća te u prihvaćanju NATO standarda. Vi, mladi, koji ste se pridružili HRM-u i oružanim snagama, došli ste u pravu sredinu..., poručio je ministar Rončević hrvatskim mornarima

Strana 4

Vojska uključena u obranu od poplava na području Slavonije

Od prošlog tjedna 200 pripadnika 3. gardijsko-aklopno-mehanizirane brigade s raspoloživom mehanizacijom radi na čišćenju kanalske mreže u tri slavonske županije. Pripadnike Hrvatske vojske koji rade na čišćenju u Privlaci kod Vinkovaca obišli su premijer Ivo Sanader, predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks te ministar obrane Berislav Rončević

Strana 8

Službena akrobatska skupina HRZ-a

U HRZ-u se od početka školanja novih naraštaja vojnih pilota velika pozornost pridavala i akrobatskom osposobljavanju pilota u vojne svrhe, a ove je godine ideja ustrojavanja službene akrobatske skupine HRZ-a primila i konkani oblik

Strana 12

Fregate klase Formidable

Kada svih šest fregata Formidable uđe u operativnu uporabu, singapska će ratna mornarica od lokalne prerasti u snagu sposobnu djelovati na otvorenim morima daleko od matičnih luka

Strana 22

Naslovnicu snimio Igor SKENDEROVIC

Najavljen personalno i materijalno jačanje HRM-a

"Vaša obučenost i uvježbanost je najvažnija u ostvarivanju naših misija i zadaća te u prihvaćanju NATO standarda. Posebice sam zadovoljan početkom angažiranja novog osoblja, što je veliki uspjeh cjelokupnog obrambenog sustava. Vi, mladi, koji ste se pridružili HRM-u i oružanim snagama, došli ste u pravu sredinu. MORH će učiniti sve kako bi bio poželjan poslodavac a vi ste naš najbolji marketing", poručio je ministar Rončević hrvatskim mornarima

Vesna PINTARIĆ, snimio Željko STIPANOVIĆ

Deset brodova flote Hrvatske ratne mornarice, predvodenom rakетnom topovnjačom "Dmitar Zvonimir", uplovilo je proteklog vikenda u pulsku luku usidrivši se na gatu "Rijeka" kako bi, ove godine izvan matične luke Lora, bili dio svečanog obilježavanja 14. obljetnice Hrvatske ratne mornarice. Iako je programom svečanosti bilo predviđeno da mjesto središnjeg događanja bude pulski gat i za tu je prigodu postavljena pozornica na "Faustu Vrančiću", zbog kišnog i

vjetrovitog vremena središnja svečanost održana je u prelijepom zdanju pulskog Doma hrvatskih branitelja. Izostao je samo najočekivaniji gost svečanosti, predsjednik i vrhovni zapovjednik OSRH Stjepan Mesić, čiji zrakoplov zbog olujne bure nije mogao sletjeti na pistu pulske zračne luke. No, unatoč tome svečarski ugođaj nije izostao, a među uglednim gostima bili su ministar obrane Berislav Rončević, državni tajnik MORH-a Mate Raboteg, načelnik GSOS-a RH general

zbora Josip Lucić, zapovjednici grana i korpusa, župan Istarske županije Ivan Jakovčić, ostali župani primorskih i dalmatinskih županija, predstavnici grada, te ostali visoki vojni i civilni dužnosnici.

Pozdravljajući sve nazočne zapovjednik HRM-a viceadmiral Zdravko Kardum podsjetio je na slavnu, trinaest stoljeća dugu pomorsku povijest i veliki doprinos HRM-a u Dobrovinskom ratu, istakнуvši kako danas HRM intenzivno radi na transformaciji, pripremajući se za

preuzimanje svog dijela zadaće zaštite interesa na moru. Napomenuo je i kako HRM očekuje kvalitetno pozicioniranje u oružanim snagama i društvu uopće, kako je veći dio reformi uspješno proveden te kako će težište u razvoju HRM-a u budućnosti biti na personalnom i materijalnom jačanju. Ističući kako je naše Jadransko more naš ponos i neprekinuta veza sa svijetom, viceadmiral Kardum je podsjetio da narod koji raspolaže i dijelom morske obale nije nesretan bez vlastite krivnje te je u tom kontekstu poručio kako će hrvatski mornari pridonijeti da hrvatski Jadran bude pokretač napretka i blagostanja, more mira i prijateljstva, more hrvatskog ponosa i prepoznatljivosti.

Zahvalivši se što je Istarska županija i Pula izabrana za mjesto ovogodišnjeg obilježavanja Dana mornarice riječi dobrodošlice uputio je mornarima i svima nazočnim i župan Ivan Jaković.

Potom se čestitkama pridružio i načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Josip Lucić kazavši kako je HRM simbol naše državnosti na moru i ponos svih nas. "Današnji naraštaji mornara dali su svoj doprinos izgradnji moderne Hrvatske ratne mornarice i buduće obalne straže. Zajednička reforma OSRH u potpunosti je provedena, učinjen je snažan zaokret od prošlosti prema budućnosti, a budućnost

je HRM-a osigurati hrvatski dio Jadrana", kazao je general Lucić, dodavši kako moramo početi misliti, ali i ostvarivati viši osobni standard hrvatskih mornara. "Stoga", kazao je, "sljedeća je zajednička zadaća MO i GS-a pokrenuti proces modernizacije i standardizacije, stanovaljanje, školovanja i boljeg nagrađivanja radi naših djelatnika".

Na kraju čestitke je uputio i ministar obrane Berislav Rončević podsjetivši ovom prigodom na 1991. kada je JNA blokirala hrvatske luke i pomorski promet. I u tako teškim trenucima pripadnici tek ustrojene HRM suprotstavili su se neprijatelju i na moru i u primorju izvevši danas legendarnu akciju Male Bare te zauzimanje skladišta u Tatinjama, a na prostoru šibenjskog akvatorija zarobljena su 34 neprijateljska broda. Svoju borbenu i operativnu sposobnost pokazala je tijekom Domovinskog rata i operacije Oluja onemogućivši djelovanje neprijateljskog brodovlja u području južnog Jadrana. Danas je, istaknuo je ministar, cijelokupni naš napor usmjeren na ubrzanu izgradnju kapaciteta i dostizanje potrebnih sposobnosti kako bismo mogli odgovoriti novim sigurnosnim izazovima,

Dom hrvatskih branitelja i zgrada zapovjedništva neće se predavati civilnim strukturama

Ministar obrane Berislav Rončević u izjavi novinarima kratko se osvrnuo na problematiku stambenog zbrinjavanja djelatnika MO i OS-a kazavši

kako MORH nije u mogućnosti za sada riješiti sve zaostatke iz prošlosti, već će se fokusirati isključivo na osiguravanje zadovoljavajućih stambenih uvjeta za djelatnike sustava koji će po potrebi službe boraviti izvan mjesta prebivališta. To znači da će stanovi biti osigurani samo za službene potrebe i u tu svrhu se trenutačno dovršava nekoliko objekata. Zgrada Doma hrvatskih branitelja, kao i Zgrada admiriliteta, neće biti predane na upravljanje civilnim strukturama, već će ih, poglavito Dom hrvatskih branitelja, MORH rabiti za protokolarne aktivnosti i druge potrebe OS-a, što ne isključuje i mogućnost suradnje i ustupanja prostora za potrebe civilne zajednice. Stanje HRM-a ministar je ocijenio dobrim, iako ima još mnogo prostora i potreba u njezinoj dalnjoj izgradnji i jačanju. Poboljšana je tehnička ispravnost kapaciteta HRM-a, a pitanje remonta plovila trebalo bi se riješiti dugogodišnjim ugovorom s nekim od hrvatskih brodogradilišta o čemu su razgovori u tijeku. Bitno je istaknuti da ima kapaciteta i brodogradilišta koja mogu obaviti tu zadaću i nema razloga da nositelji remonta i održavanja ne budu hrvatska poduzeća, istaknuo je ministar.

Ministar obrane Berislav Rončević obavio je smotru svečanog postroja mornara ispred Doma hrvatskih branitelja

dodavši kako će se zaštita suvereniteta i ukupnih hrvatskih nacionalnih interesa na našem dijelu Jadranskog mora realizirati težišno provedbom zadaća obalne straže.

Svečanosti su nazočili visoki vojni i civilni dužnosnici MORH-a, Istarske županije i grada Pule

"Vaša obučenost i uvježbanost je najvažnija u ostvarivanju naših misija i zadaća te u prihvaćanju NATO standarda. Posebice sam zadovoljan početkom angažiranja novog osoblja, što je veliki uspjeh cijelokupnog obrambenog sustava. Vi, mlađi, koji ste se pridružili HRM-u i oružanim snagama, došli ste u pravu sredinu. MORH će učiniti sve kako bi bio poželjan poslodavac a vi ste naš najbolji marketing", poručio je ministar

Rončević uputivši još jednom čestitke svim pripadnicima HRM-a na njihovoj visokoj profesionalnosti i domoljublju.

Na kraju svečanosti uručene su pohvale i nagrade te promaknuća u viši čin, a ministar Rončević uručio je i odluke o promaknućima četvorici generala.

Ovom prigodom u čin viceadmirala promaknut je Zdravko Kardum, zapovjednik HRM-a, u čin general bojnika Mate Obradović, zapovjednik 4. korpusa HKoV-a i Viktor Koprivnjak, zapovjednik HRZ-a i PZO-a, te u čin komodora Ante Urlić, načelnik stožera HRM-a.

U prigodi ove obljetnice u Domu hrvatskih branitelja postavljena je i izložba maketa povijesnih brodova Jure Lukete te slika s motivima mora Šime Dobrote, dok su brodovi flote HRM-a bili otvoreni za posjet građana, a u večernjim satima služena je u mornaričkoj crkvi Gospe od mora i sveta misa. ■

Izgradnja novih brodova za zadaće u miru

Viceadmiral Zdravko Kardum istaknuo je kako bi se u idućem desetogodišnjem razdoblju u većoj mjeri trebali graditi novi brodovi, i to težino za za-

daće u miru, poglavito za obalnu stražu. Istaknuo je da očekuje kako će se obalna straža formirati u sklopu HRM-a, i to tako da bi uz flotilu HRM-a kao borbenog dijela bila i obalna straža s težinom zadaćom zaštite interesa u miru. Donošenje Zakona o obalnoj straži očekuje se u listopadu i trebao bi jasno odrediti tko je glavni autoritet i nositelj aktivnosti i odgovornosti u održavanju zadaća obalne straže.

U Dubrovniku održan znanstveni skup CBMTS Industry IV

Treći svjetski kongres o NKB terorizmu

Kongres je izvrsna prilika za usvajanje znanja i razmjenu iskustava u sklopu najsuvremenijih postupaka i mjera za sprečavanja širenja znanja o oružju za masovno uništenje, kao i postupaka suvremene detekcije i identifikacije svih potencijalnih kemijskih i bioloških agensa i radioaktivnih tvari, osobne i kolektivne zaštite, dekontaminacije i medicinskog tretmana, a sve radi sprečavanja i umanjenja posljedica NKB terorizma

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Znanstveni skup pod nazivom "CBMTS Industry IV" - 3. svjetski kongres o kemijskom, biološkom i radiološkom terorizmu, održan je od 17. do 23. rujna u Dubrovniku. To je četvrti znanstveni skup i treći kongres u nizu CBMTS Industry serije, a organizatori su hrvatsko Ministarstvo obrane i američka tvrtka ASA (*Applied Science and Analysis Inc.*).

Na kongresu sudjeluje 140 znanstvenika i stručnjaka iz 39 zemalja svijeta. Svi oni rade na sprečavanju širenja znanja o oružju za masovno uništenje i tehnologije njegove proizvodnje, te na postupcima suvremene detekcije i identifikacije kemijskih i bioloških agensa i radioaktivnih tvari, kao i na osobnoj i kolektivnoj zaštiti, dekontaminaciji te na prosudbama mogućih posljedica i medicinskom tretmanu u slučaju nuklearno-kemijsko-biološkog tero-

rizma. Tijekom kongresa održane su i tehničke demonstracije na kojima su sponzori prikazali najnovija dostignuća u tom području.

Uvod u kongres bila je predkongresna radionica pod nazivom "Neširenje oružja za masovno uništenje", na kojoj su sudjelovali eminentni stručnjaci iz tog područja iz mnogih međunarodnih vladinih i nevladinih organizacija. Tijekom dvodnevne radionice razmotren je problem sprečavanja širenja oružja za masovno uništenje, a sudionici su imali priliku steći znanja iz područja najsuvremenijih postupaka i mjera za sprečavanje širenja znanja o oružju za masovno uništenje, tehnologije njegove proizvodnje te njihove moguće uporabe u terorističke svrhe. U sklopu radionice prikazana su i iskustva američkih timova u spašavanju nastrandalih u tsunamiju u jugoistočnoj Aziji potkraj prošle godine, što

je izazvalo osobito zanimanje.

Kongres je otvorio pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku Igor Pokaz, predsjedatelj Hrvatskog organizacijskog odbora u čijem su sastavu predstavnici Ministarstva obrane i drugih tijela državne uprave,

te znanstvenih institucija, a za predsjedavajućim su stolom, kao hrvatski predstavnici, bili i brigadir Zvonko Orešovec i pukovnik Slavko Bokan. U ime Međunarodnog izvršnog odbora okupljenima se obratio predsjedatelj Richard Price iz SAD-a, a sudionike kongresa pozdravili su i američki general David Poythress te velesposlanik Rogelio Pfirter, generalni direktor Organizacije za zabranu kemijskog oružja, nakon čega je uslijedio rad u sektorima. Tehničke demonstracije održane su u vojnom kompleksu u Kuparima u sklopu scenarija sprečavanja transporta oružja za masovno uništenje, a uz sponzore kongresa na njima su sudjelovali prednici specijalne policije MUP-a te Granične policije i postrojbe ABKO-a Glavnog stožera OSRH-a, 33. inženjerske brigade HKoV-a te američkog 4. tima za civilnu potporu kod NBK terorizma iz Atlante, Georgia.

Treći svjetski kongres o kemijskom, biološkom i radiološkom terorizmu te predkongresna radionica i tehničke demonstracije izvrsna su prilika za usvajanje znanja i razmjenu iskustava u sklopu najsuvremenijih postupaka i mjera za sprečavanja širenja znanja o oružju za masovno uništenje i tehnologije njegove proizvodnje, kao i postupaka suvremene detekcije i identifikacije svih potencijalnih kemijskih i bioloških agensa i radioaktivnih tvari, osobne i kolektivne zaštite, dekontaminacije i medicinskog tretmana, a sve radi sprečavanja i umanjenja posljedica NKB terorizma. ■

Kongres je otvorio pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku Igor Pokaz

Vojska uključena u obranu od poplava na području Slavonije

Hrvatska vojska za dobrobit civilne zajednice

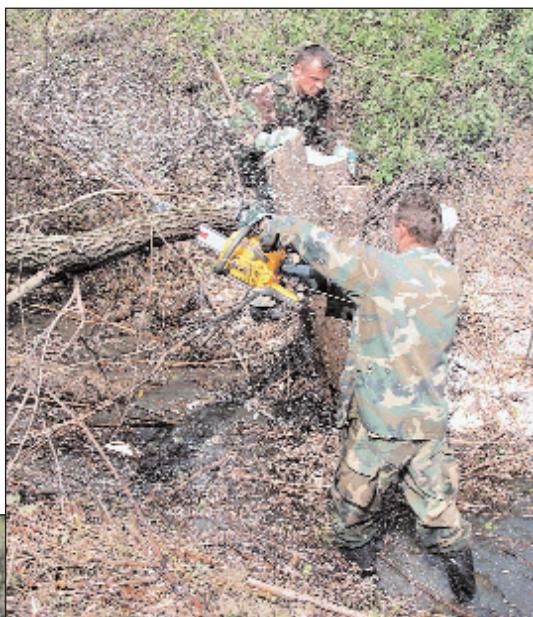

Od prošlog tjedna 200 pripadnika 3. gardijske oklopno-mehanizirane brigade s raspoloživom mehanizacijom radi na čišćenju kanalske mreže u tri slavonske županije. Pripadnike Hrvatske vojske koji rade na čišćenju u Privlaci kod Vinkovaca obišli su premijer Ivo Sanader, predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks te ministar obrane Berislav Rončević

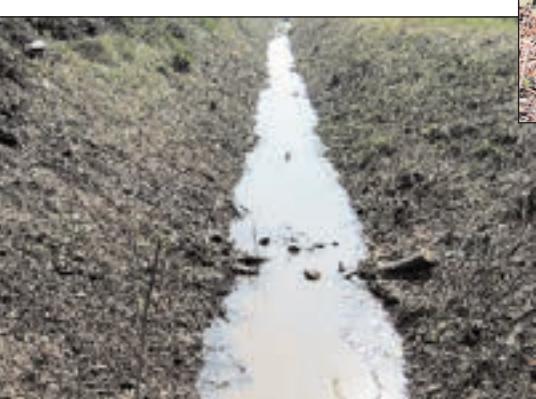
Napisala i snimila Leida PARLOV

Premijer Ivo Sanader i predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks s najbližim suradnicima, među kojima je bio i ministar obrane Berislav Rončević, posjetili su 17. rujna pripadnike Hrvatske vojske koji rade na čišćenju kanala državne kanalske mreže 3. i 4. reda u Privlaci kod Vinkovaca.

Naime, od prošlog tjedna, a u skladu s odlukom Vlade RH, 200 pripadnika 3. gardijske oklopno-mehanizirane brigade s raspoloživom mehanizacijom radi na čišćenju kanalske mreže u tri

Riječ je o iznimno teškom i zahtjevnom poslu, jer se neki kanali nisu čistili i više od 20 godina tako da su zarasli i u potpunosti su neprohodni

Nakon angažmana Hrvatske vojske

slavonske županije, i to u Brodsko-posavskoj, Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj. Uz velike količine oborina upravo su se neocišćeni i u potpunosti zapušteni kanali navodili kao jedan od glavnih uzroka nedavnih poplava koje su prouzročile goleme materijalne štete i koje su u pojedinim krajevima poprimile razmjere elementarne nepogode. Hrvatska vojska tu zadaču provodi u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva te Hrvatskim vodama, koji su i odredili prioritete u čišćenju. Za provedbu ci-

jele aktivnosti formirane su namjenski organizirane snage kojima je na čelu pukovnik Stjepan Kulić, načelnik stožera 3. gombr. Trenutačno se radi na tri lokacije. U mjestu Donja Vrba u Brodsko-posavskoj županiji i u Podgoraču u Osječko-baranjskoj županiji radi po 50 pripadnika mehanizirane bojne 3. gombr, a u Privlaci kod Vinkovaca angažirano je 100 pripadnika topničko-raketne bojne 3. gombr. Riječ je o iznimno teškom i zahtjevnom poslu, jer se neki kanali nisu čistili i više od 20 godina tako da su zarasli i u potpunosti su neprohodni. Osim bujnog raslinja, pa i drveća, u kanalima ima svega, od starih štednjaka, bojlera, do olupina automobila. Kanali su strmi, a tu su i komarci. Radi se gotovo cijeli dan, a pripadnici Hrvatske vojske su i ovoj zadaći, koju je trebalo realizirati u iz-

nimno kratkom roku, pristupili ozbiljno, organizirano i profesionalno. "Želim čestitati Hrvatskoj vojsci. Ponosni smo na nju jer i ovu zadaću ispunjava učinkovito. Kao predsjednik hrvatske Vlade želim izraziti zadovoljstvo onim što smo vidjeli", rekao je premijer Sanader nakon obilaska kanala koji je bio glavni uzrok poplave u Privlaci.

Dodao je i da će Vlada u skladu sa svojim proračunskim mogućnostima dodatno pomoći da se ta akcija uspješno nastavi, što se ponajprije odnosi na investiranje u opremu potrebnu za čišćenje. Ministar Rončević je rekao da će radovi trajati dokle god to budu dopuštale vremenske prilike, te je napomenuo kako je Hrvatska vojska uvijek spremna dati svoj doprinos za dobrobit hrvatskog naroda.

U samo četiri dana očišćeno je 10 km kanala, a cijena čišćenja po km tako zapuštenih kanala iznosi 50 000 kn. Kanala 3. i 4. reda, čišćenje kojih je u nadležnosti lokalne zajednice, ima 26 000 km.

Ovakve su aktivnosti, uobičajene u vojskama svih zemalja, a može se očekivati da to postane i trajna zadaća Hrvatske vojske u sklopu njezinih civilnih aktivnosti, kao što je to već postala protupožarna zaštita.

Nekoliko dana prije sve tri lokacije na kojima su u tijeku radovi obišli su i general pukovnik Slavko Barić, zamjenik načelnika GSOS-a RH i general pukovnik Mladen Kruljac, zamjenik zapovjednika HKoV-a. Tijekom obilaska sastali su se i s predstavnicima lokalnih vlasti koje su, kao i mjesno stanovništvo, oduševljeni angažmanom Hrvatske vojske.

Obuka iz vojno-policajskih zadaća

Već treći dan nakon dolaska 6. HR CON-a u Kabul počela je dvotjedna obuka u kojoj su sudjelovali pripadnici vojnih policija Hrvatske, Bugarske, Italije, Njemačke i Rumunjske, a koja je imala za cilj obučiti razvojačene pripadnike afganistanskih vojnih postrojbi. Polaznici obuke su pedesetorica časnika i dočasnika podijeljenih u tri skupine, koji se uvježbavaju za temeljne vojno-policajске zadaće

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

Multinacionalna satnija vojne policije MN MP COY je isplanirala, organizirala i provela temeljni tečaj za vojne policajce sa časnima i dočasnicima ANA-e (*Afghanistan National Army*) i KCP (*Kabul City Police*) u KJSCC-u (*Kabul Joint Security Cooperation Center*). Već treći dan nakon dolaska 6. HR CON-a u Kabul počela je dvotjedna obuka u kojoj su sudjelovali pripadnici vojnih policija Hrvatske, Bugarske, Italije, Njemačke i Rumunjske, a koja je imala za cilj obučiti razvojačene pripadnike afganistanskih vojnih postrojbi. Polaznici obuke su pedesetorica časnika i dočasnika podijeljenih u tri skupine, koji se uvježbavaju za temeljne vojno-policajске zadaće, osiguranje, kriminalističke istrage, uspostavu zaustavnih punktova.

Angažman hrvatskih vojnih policajaca

Tečaj je osmišljen tako da se sastoji od četiri modaliteta obuke, koji traju po šest sati dnevno. Radi se u skupinama koje se međusobno rotiraju po radnim točkama. Hrvatski vojni policajci, koji su angažirani na provedbi tečaja, natporučnik Ante Cicvarić, nadnarednik Vatroslav Trgovčić, narednik Dražen Hudiluk, narednik Dubravko Glavaš i razvodnik Miroslav Mnouček, svakodnevno odlaže u KJSCC gdje s pripadnicima ostalih vojnih policija provode obuku. Narednik Dubravko Glavaš i razvodnik Miroslav Mnouček s bugarskim vojnim policajcima provode

obuku iz temeljnih zadaća vojne policije, tehnike vezivanja, pretraga osoba i vozila, te upada u objekte. Pripadnici njemačke vojne policije provode obuku iz pratnje konvoja, kontrole prometa, osiguravanja mjesata događaja, postavljanja mobilnih i stacionarnih blokadnih punktova, te pisanja vojno-policajskih izvješća. Treću skupinu čine pripadnici talijanskih karabinjera koji provode obuku VIP osiguranja. Obuka traje ukupno dvanaest dana iz navedenih tema iz kojih polaznici na kraju tečaja polazu završni ispit. U nekoliko sati upoznaju se i s elementima kriminalističkih istražitelj, ujedno i voditelj nacionalnog kriminalističkog tima natporučnik Ante Cicvarić, zajedno sa nadnarednikom Vatroslavom Trgovčićem i narednikom Draženom Hudilukom, dok obuku uporabe službenih pasa provode vodiči službenih pasa narednik Davor Pavlović, skupnik Mladen Špoljarić i razvodnik Stribor Imper.

Visoka motiviranost polaznika tečaja

Prostor za provedbu obuke nalazi se u bivšem garnizonu Kabul, koji se sada zove KJSCC. Unatoč složenosti obuke, koja je dodatno otežana visokim temperaturama, polaznici tečaja pokazuju zavidan angažman i zanimanje za rad, jer instruktori provode praktičnu obuku na osnovi primjera iz prakse za praksu. Kada smo razgovarali s našim instruktorima o tečaju, rekli su nam da nisu

očekivali ovakvo zanimanje i želju za radom polaznika tečaja, posebice dok rade s hrvatskim instruktorima, za koje polaznici kažu da su najprofesionalniji i najstrpljiviji. Čak su nam priznali i to da kada obuku provode druge načine, pola ih nije na njoj. Kada obuku vode hrvatski instruktori, tada su svi do jednoga na njoj i maksimalno motivirani. Da sve nije samo teorija, pokazalo se već nakon četri dana obuke, kada smo imali prigodu vidjeti njezine rezultate. Pri pokušaju ulaska u vojaranu desetak civila, polaznici tečaja žurno su regirali te nakon kratke intervencije svaldali, pregledali i udaljili civile iz vojarne. Događaju su nazočili i hrvatski instruktori koji su ostali zatečeni reakcijom polaznika, jer nisu očekivali da će tako brzo i kvalitetno reagirati. U posjet su došli i zapovjednik multinacionalne satnije vojne policije (PM MN MP COY) talijanski bojnik Stefano Toscano, sa svojim zamjenikom bojnikom Ivanom Hodakom. Bili su više nego zadovoljni provedbom tečaja, pokazanim znanjima i profesionalnim odnosom, kako polaznika tečaja tako i instruktora. ■

Rawalakot, nešto kao ZOO

Sve ide uobičajenim tijekom. Prva tri sata ophodnje prolaze bez problema. Odjednom se u daljini začuje tutnjava slična grmljavini, točno na području kojim trebamo proći. Ubrzo dolazimo na mjesto s kojeg smo čuli buku i na kojem je nekad bila cesta koja je sada zatrpana gomilom kamenja i zemlje...

Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

Odroni na cesti česte su pojave

kupiti po najpovoljnijoj cijeni.

Pokušaj ophodnje

Kao i svakoga dana, tim se spremi za planiranu dnevnu zadaću: provjeravaju se vozila, komunikacijska oprema, zemljovid, te osobna oprema, nakon čega slijedi pokret na *road recce* ili u ophodnju, u područje koje je veći dio godine zatvoren zbog snijega i neprophodnosti cesta. Sve je to uzrokovano odronima zemlje i propadanjem ceste, koje ponekad zna

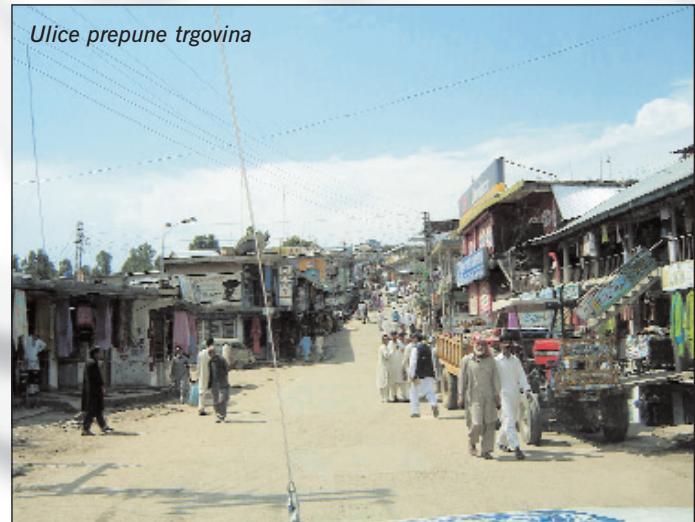
jednostavno izbrisati i 50 metara dinonice kao da je nikada nije bilo. Sve ide već uobičajenim tijekom. Prva tri sata ophodnje prolaze bez problema. Moj suputnik Koreanac kaže da će ovo biti još jedna mirna, duga ophodnja dobro poznatim područjem po užasnim cestama. Polako ali sigurno, iz minute u minutu, uspinjući se na više od 2000 m primjećujemo da se oblaci navlače velikom brzinom. Promjena vremena je neizbjježna, ali to nije ništa čudno, te nastavljamo dalje. Odjednom se u daljini začuje tutnjava slična grmljavini, točno na području kojim trebamo proći. Ubrzo dolazimo na mjesto s kojeg smo čuli buku i na kojem je nekad bila cesta koja je sada zatrpana gomilom kamenja i zemlje.

Vrt koji to nikada više neće biti

S djelomice neuspjele ophodnje vratili smo se

drugim, malo sigurnijim putem zahvaljujući sreći i vozaču koji nije brzo vozio, a koji sada promatra cestu širom otvorenih očiju. Udaljavajući se polako iz trusnog područja spuštamo se do slikovitog mjesta zvanog Bagh, što bi u prijevodu značilo vrt, koji to na žalost nikada više neće biti, jer imena ponekad lažu, a ovaj "vrt" ničim ne opravdava naziv. Riječ je o jednom u nizu tipičnih mjesta na ovom području poznatom po uličnim prodavcima, prometnim gužvama u jednoj jedinoj cestoprohodnoj ulici, kanalizaciji koja teče malim, naravno otvorenim kanalićima uzduž te iste ulice, ničim ne podsjećajući na lokalnu legendu. A legenda kaže da je jednom davno u ovo mjesto došao jako mudar i pametan čovjek, kojeg je poslao Bog da u njegovo ime ovdje izgradi vrtove nalik onim rajske, pa on tako i učini, ali nažalost od toga sada osim imena ništa nije ostalo, osim nekoliko neuglednih rižinih polja i pokoje stablo. Gledamo sve to nastavljajući dalje, dok vjetar oko nas raznosi smeće po cesti, a sve odiše zadahom omiljenog nacionalnog začina masale. Što bi rekao moj prijatelj SAS - sve je to livada nepokošena ... ■

Ulice prepune trgovina

Natjecanje u stolnom tenisu

U MINURSO-u se već tradicionalno organizira natjecanje u stolnom tenisu. Prvo su kvalifikacije po TS-ovima, zatim se u zapovjedništvu sektora održava izlučno sektorsko natjecanje, a nakon toga sljedeća, i finalna natjecanja, održavaju se u sjedištu misije u Laayouneu. Bila je to dobra prigoda da se malo ode u civilizaciju i odmori od svakodnevnih zadaća

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Rekreacija i odmor od svakodnevnih zadaća

Prehodni tjedan je bio, ono što se kaže, spajanje ugodnog s korisnim ili preciznije, spajanje službenih obveza s dijelom odmora. Kako se život vojnih promatrača ne bi sveo samo na provedbu zadaća, ponekad se preko G5 sekcije organiziraju i sportska natjecanja. U misiji se nalazi otprilike dvije stotine vojnih osoba, te je potrebno provesti selekciju kako bi na finalnim natjecanjima u pojedinim sportovima ipak sudjelovali najbolji. Već tradicionalno se u MINURSO-u organizira natjecanje u stolnom tenisu. Prvo se provedu kvalifikacije po TS-ovima, čiji predstavnici, odnosno dva najbolja sudionika, odlaze u zapovjedništvo sektora gdje se održava izlučno sektorsko natjecanje. Naravno, nakon toga, sljedeća, i finalna natjecanja, održavaju se u sjedištu misije u Laayouneu. Ured časnika za vezu u Tindoufu, iako je brojčano ispod sektora, funkcioniра kao zasebna cjelina te ima status sektora. Kako bi se priključili natjecanju, i kod nas je provedena selekcija u kojoj su sudjelovala sedmorica od osmorice vojnih promatrača. Nakon završetka natjecanja odlučeno je da dva prvoplasirana natjecatelja, talijanski satnik Pasquale i ja, predstavljamo LO Tindouf na smotri u Laayouneu. Bila je to dobra prigoda da se malo ode u civilizaciju i odmori od svakodnevnih za-

daća. Osobito je to veselilo me, jer umjesto da se nakon natjecanja vratim u Tindouf, produžavam sa svojim jednotjednim odmorom.

Najviše kineskih natjecatelja

Nakon okupljanja svih natjecatelja, osam u pojedinačnoj konkurenciji te četiri para, turnir je svečano otvoren. Kako smo i pretpostavljali, najviše je natjecatelja bilo iz kineskog kontingenta. Već to bio je dovoljan znak kako i nemamo neke šanse. Čast da otvori turnir imao je satnik Pasquale, koji je nažalost izgubio prvi meč od kolege iz Egipta. Sljedeći meč bio je moj, protiv Kineza, ali nažalost ni ja nisam bolje prošao. Nakon toga nas je valjda i sreća pomazila tako da smo u pojedinačnoj konkurenciji zauzeli dobro četvrti i peto mjesto. Nažalost u paru smo prošli mnogo lošije, konačno kao četvrti. Četvrti od četiri para, ali mnogo bolje zvuči nego posljednji. Nakon cjelodnevnog natjecanja, turnir je u organizaciji G5 Laayoune zaključen svečanom večerom u hotelu za sve sudionike uz podjelu peharja i priznanja.

Logistička konferencija

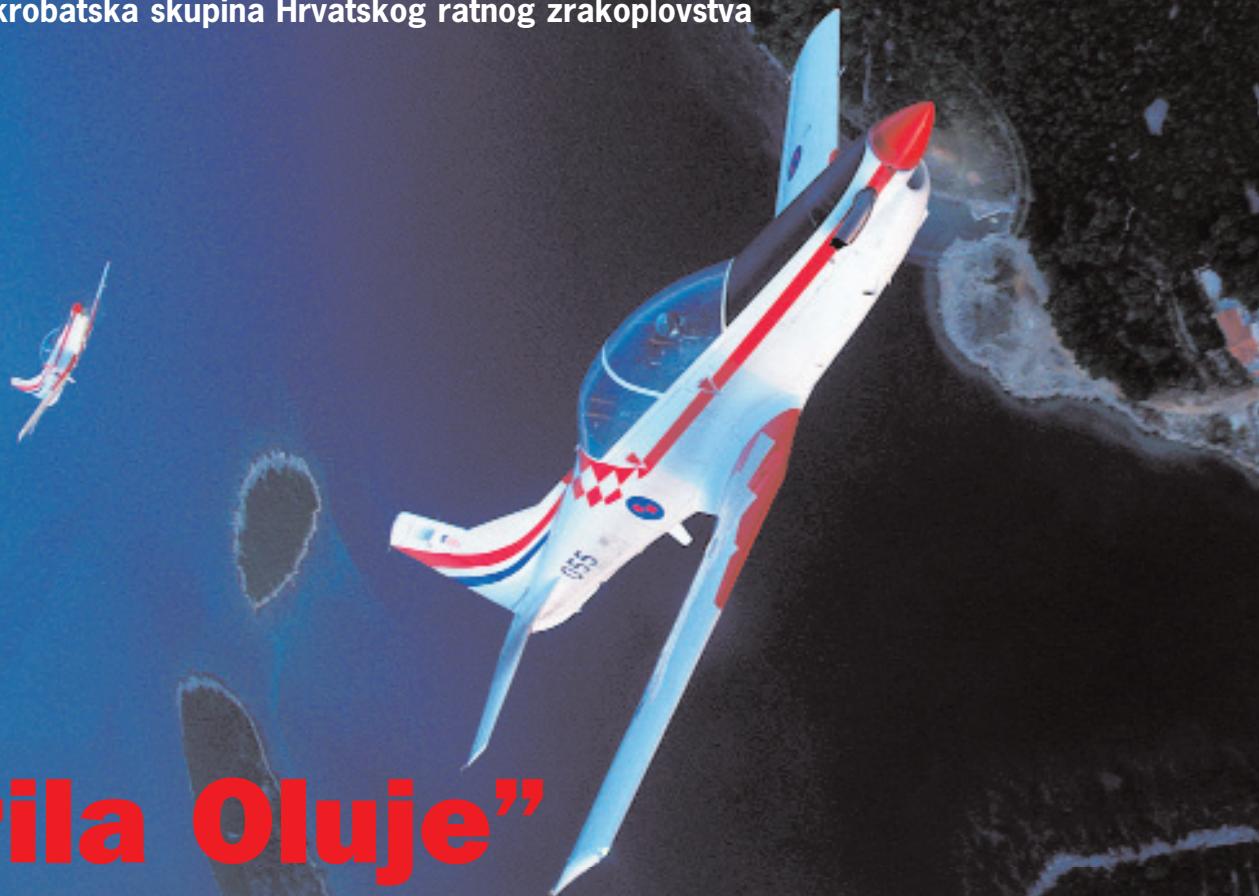
Već sutradan sam počeo odmor koji sam proveo u Laayoune jer me nakon odmora čekala i G4, logistička konferencija. Priprema za konferenciju za mene je počela još u Tindoufu, gdje sam pripremao multimedijalnu prezentaciju za ostale sudionike. Takva multimedijalna prezentacija imala je zadaću pokazati sudionicima način opskrbe i kako to sve skupa izgleda u pojedinim sektorima. Iako je ovo bila vojna konferencija, čiji su sudionici bili G4 osoblje sa svih TS-a

i iz svih sektora, kao gosti bili su pozvani i civilne odgovorne osobe koje nas opskrbljuju sa svim što nam je potrebno za rad i život. Od hrane, opreme, goriva, generatora i ostalih stvari bez kojih se ne može. Svatko je unaprijed pripremio pitanja i probleme s kojima se susreće, a odgovorne osobe trebale su dati odgovor ili ponuditi rješenje. Mislim da je u tome konferencija zakazala, jer nisam čuo niti jedan odgovor u kojem bi bilo precizirano tko, što i do kada mora uraditi. Srećom, u našem uredu za vezu nismo imali većih problema, jer smo jako dobro logistički opskrbljeni, kako od civilne, tako i od vojne komponente, ali i od lokalnih alžirske vlasti. No, bilo kako bilo, ovo je ipak bila dobra prigoda da se uvjerimo kako žive i rade naše kolege na TS-ovima diljem Zapadne Sahare. Kako se ovakva konferencija organizira svakih nekoliko mjeseci, možda se stvari i pomjere s mrtve točke do idućeg susreta G4 osoblja. U svakom slučaju, moj je odmor od šest dana potrajan dobroih dvanaest. Nakon toga, naravno, povratak u Tindouf svakodnevnim zadaćama do idućeg odmora koji će provesti u Hrvatskoj, jer mi je odobren produžetak mandata u misiji do ožujka iduće godine. ■

Logistička konferencija u Laayoune

Službena akrobatska skupina Hrvatskog ratnog zrakoplovstva

“Krila Oluje”

Akrobatsko letenje u svim vojnim zrakoplovstvima i dalje zauzima vrlo važno mjesto u letačkoj obuci kao jedna od temeljnih letačkih disciplina. Ono se u obuci pilota smatra vrlo važnim i nezaobilaznim za razvijanje discipline u zraku, maksimalne psiho-motoričke koordinacije, preciznosti u reakcijama, te lakoće upravljanja letjelicom u ekstremnim uvjetima na raznim visinama i pri različitim opterećenjima. U Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu se od početka školovanja novih naraštaja vojnih pilota velika pozornost pridavala i akrobatskom osposobljavanju pilota u vojne svrhe, a ove je godine ideja ustrojavanja službene akrobatske skupine Hrvatskog ratnog zrakoplovstva poprimila i konačni oblik

— Igor SKENDERović, snimili Ivan LUKAN i Igor SKENDERović —

Akrobatsko letenje oduvijek se smatralo najvišom i najzahtjevnijom razinom letačkog umijeća, i može se reći kako među letačima ima kulturni status, kojem većina teži kao svom najvećem izazovu. Takav način letenja svoje korijene vuče iz vremena I. svj. rata kada su započele prve zračne borbe. Tada je umijeće ostati živ, odnosno oboriti protivnika tijekom zračnih borbi, uz performanse aviona, uvelike ovisilo upravo o akrobatskom umijeću pilota. Može se reći i to kako je tijekom I. svj. rata rođena većina današnjih akrobatskih manevara i figura, koje su se tijekom narednog razdoblja usa-

vršavale i prilagođavale formacija-
ma aviona koje ih izvode.

Kao najpoznatija akrobatska figura nastala u počecima zračnih duela spominje se figura „Immelmann“, koja je dobila naziv po Maxu Immelmannu, slavnom njemačkom zračnom asu iz tog razdoblja koji ju je osmislio, iako je on u biti nije prvi izveo. Uz tu figuru veže se prvo izvođenje borbenog zaokreta i raversmana u svrhu promjene smjera leta i dolaska u povoljan položaj za napad u zračnoj borbi ili za brzo udaljavanja iz zračnog okršaja. Kako se legenda s vremenom širila, tako je i borbeni zaokret postao popularnik na vrhu petlje koji se danas

naziva „Immelmann“.

U današnje vrijeme mlaznih borbenih aviona nove generacije, kada se uspjeh zračnih operacija uvelike temelji na odlikama njihovih radara i naoružanja kojeg nose, akrobatsko letenje u svim vojnim zrakoplovstvima i dalje zauzima vrlo važno mjesto u letačkoj obuci pilota, kao jedna od temeljnih letačkih disciplina. Ono se u obuci pilota smatra vrlo važnim i nezaobilaznim za razvijanje discipline u zraku, maksimalne psiho-motoričke koordinacije, preciznosti u reakcijama, te lakoće upravljanja letjelicom u ekstremnim uvjetima pri raznim visinama i opterećenjima.

Ples u zraku

Akrobatsko letenje danas se prakticira avionima, akrobatskim jedrilicama, raketnim helikopterima, a u novije vri-

je je javlja se čak i u padobranstvu u formi akrobacije tijekom ili u formi elementarnih akrobacija padobranom. Uz obuku vojnih pilota, akrobatsko letenje ima vrlo važan i velik potencijal u promidžbi vlastitih oružanih snaga i države, a uz to od samih početaka dosta se prakticira i kao demonstracija manevarskih mogućnosti zrakoplovne tehnologije te letačkog umijeća na raznim aeromitinzima diljem svijeta, kako u svrhu obilježavanja određenih obljetnica, tako i radi populariziranja zrakoplovstva uopće. Tada uz pojedinačne ili „solo“ nastupe svoj program izvode skupine aviona u formacijama od 4 do 10 aviona, te se njihov nastup smatra vrhuncem koordiniranog akrobatskog letenja koje doslovno nalikuje pravom plesu u zraku. Nedavno je primjerice o atraktivnosti tih nastupa početkom rujna syjedčilo više od 200 000 posjetitelja zrakoplovne fešte u bazi talijanskog ratnog zrakoplovstva u Rivoltu, gdje je talijansko ratno zrakoplovstvo or-

ganiziralo proslavu 45-tog rođendana jedne od najboljih akroskupina na svijetu „Frecce Tricolori“, na kojoj su nastupila i brojna druga ratna zrakoplovstva sa svojim akroskupinama.

Atraktivni "veleposlanik"

U Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu se od početka školovanja novih naraštaja vojnih pilota velika pozornost pridavala i akrobatskom osposobljavanju pilota u vojne svrhe (zračna borba, borbeno djelovanje po protivničkim objektima na kopnu i na moru iz raznih manevra i uvjeta leta). Pritom je među našim brojnim vrsnim nastavnicima letenja, kao prve među jednakima teško zaobići imena Vladimira Šumanovca i Miroslava Franjića, koji su svojim višegodišnjim predanim radom u Pilotskoj školi učilišta Hrvatskog ratnog zrakoplovstva „Rudolf Perešin“ njezivali vještinsku akrobatsku letenja, ali i ideju ustrojavanja službene akrobatske skupine Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Ta ideja je tijekom ove godine poprimila i konačni

oblik kada je zapovjednik Hrvatskog ratnog zrakoplovstva brigadni general Viktor Koprivnjak naložio formiranje akroskupine, želeći da naše ratno zrakoplovstvo i na taj način pridonese obilježavanju Dana pobjede, odnosno desete obljetnice oslobodilačke vojno - redarstvene operacije Oluja. Ta je prigoda utjecala i na ime akroskupine „Krila Oluje“, a ime je odabrala članica skupine satnica Diana Doboš. Akroskupinu Hrvatskog ratnog zrakoplovstva „Krila Oluje“ čini pet članova. Vođa je bojnik Miroslav Franjić, lijevi pratitelj je natporučnik Damir Barišić, desni pratitelj je satnica Diana Doboš, repni pratitelj je satnik Saša Joković, dok kao pilot solist nastupa natporučnik Matija Vrđuka.

Dakako, nakana pri ustrojavanju naše akroskupine bila je želja da OSRH, uz prigodno obojanog MiG-a 21UMD, dobiju još jednog svog iznimno atraktivnog „veleposlanika“ koji bi ih uz nastupe pri obilježavanju raznih obljetnica, predstavlja i na brojnim drugim prigodama u zemlji i u svijetu, onima vojne ili civilne važnosti. ■

Vojno-diplomatski zbor u posjetu BSD-u

Članovi Vojno-diplomatskog zbora posjetili su 14. rujna bojnu za specijalna djelovanja u Delnicama, gdje su se upoznali s njezinim temeljnim aktivnostima, kao i smjernicama za daljnji rad.

Posjet VDZ-a započeo je multimedijalnom prezentacijom o bojni koju je održao zapovjednik, pukovnik Nikola Županić. Praktičan dio uslijedio je neposredno nakon prezentacije demonstracijom vještina i drilova. Posjetitelji su predvođeni njemačkim vojnim izaslanikom pukovnikom Wolfgangom Schultzom, u nazočnosti pomoćnika ministra obrane za obrambenu politiku Igora Pokaza imali prigodu vidjeti ubacivanje potpornog tima metodom brzog konopa iz helikoptera, rješavanje talačke situacije u stambenom objektu, padobranski skok slobodnim stilom,

rješavanje talačke situacije u vozilu, te izvlačenje potpornog tima. U nastavku demonstracije pripadnici BSD-a iskazali su se i u izradi zamki, uspostavi ophodne baze i tajnog skrovišta, instinktivnom gađanju jurišnom puškom AK-74, borbenom drilu, kao i u situacijskom gađanju pištoljem HS 2000, te snajperom. Na posljeku, članovima VDZ-a prezentirane su borilačke vještine, spuštanje alpinističkim užetom s tornja, te taktičko-tehnički zbor bojne za specijalna djelovanja. Na kraju demonstracija, svečanom postroju BSD-a obratio se pomoćnik ministra Igor Pokaz istaknuvši zadovoljstvo viđenim i čestitajući svim pripadnicima na uloženom trudu i iskazanim rezultatima. I

snimio Tomislav BRANDT

pukovnik Schultz pridružio se čestitama i rekao kako prikazano zasigurno svojom kvalitetom pridonosi ostvarenju implementacijskih partnerskih ciljeva, te ocrtava spremnost i uvježbanost ne samo ove postrojbe, već i Hrvatske vojske u cjelini.

A. DEČAK

Međunarodni simpozij vojnih policajaca

Drugi međunarodni simpozij "Multinacionalne postrojbe vojne policije u međunarodnim operacijama podrške miru" organizatori su predstavili kao "do sada najveći stručni skup vojnih policija ikada održan u svijetu".

Takva ocjena Uprave vojne policije nije bila pretjerana. Naime, zagrebačkom skupu od 12. do 16. rujna u dvorani Časničkog doma na Črnomercu nazočilo je 33 predstavnika iz 15 državnih izaslanstava (14 iz Europe + Kanada) i jednog međunarodnog (Operativno zapovjedništvo NATO-a u Brunsumu). Osim brojki, važnost simpoziju dao je i njegov

sadržaj. Prema riječima bojnika Boženka Đevoića, koordinatora za međunarodnu vojnu suradnju u Upravi vojne policije, od samog otvorenja (a to je službeno učinio zamjenik načelnika GS-a general pukovnik Slavko Barić) do kraja skup je bio vrlo "intenzivan", jer su njegovi ciljevi bili konkretni: raspraviti aspekte djelovanja multinacionalnih postrojbi vojne policije, te ih na osnovi donesenih zaključaka i naučenih lekcija unaprijediti. Raditi u multinacionalnoj postrojbi vrlo je zahtjevan posao, hrvatska vojna polica susrela se s tim u ISAF-u. Multinacionalnost tamo počinje već u ophodnji, a logično je da svaka nacija ima svoje posebnosti u djelovanju koje je potrebno podijeliti i objasniti kolegama, kako bi se buduće multinacionalne postrojbe što bolje pripremile za misije i naučile jedne o drugima ono što je potrebno da mogu zajedno funkcionirati. Npr. netko ne zna raditi sa stranim oružjem, netko s vojnopolicijskim psima, netko ne zna voziti određene terence... Takve probleme potrebno je svesti na minimum i otud ova inicijativa naše vojne policije. U skladu

sa ciljevima skupa, svako je izaslanstvo imalo svoju prezentaciju kojom je objasnilo vlastite načine rada, poglede, probleme... Nakon prezentacija uslijedile bi zajedničke rasprave, a na kraju simpozija osnivane su grupe koje su izradivale zaključni materijal.

Ssimpozij je u potpunosti uspio, pa i više od toga. Naime, iz njega se izrodila inicijativa koja i nije bila predviđena, a koju su svi sudionici podržali. Poznato je da u strukturi NATO-a ne postoji krovna organizacija vojne policije nego su njezini elementi "raštrkani" po raznim vojarnama. Sudionici skupa (gotovo svi iz zemalja članica NATO-a) došli su do zaključka kako bi bilo potrebno da se ona uspostavi, jer u međunarodnim operacijama NATO-a vojna policija ima jednak odgovornu zadaću kao i u državnim vojskama, a nema "jedinstvenu, stručnu uspravnicu". U rečenoj inicijativi izražena je potreba za takvom struktrom, a deklaracija nastala na osnovi nje bit će razmatrana u svakoj državi čije je izaslanstvo bilo na skupu, pa i u samom NATO-u.

Domagoj VLAHOVIC

Afnika Uprave VP-a

Brigadir Darko Kereša, novi zapovjednik SzOP-a Koprivnica

U SzOP-u Koprivnica 9. rujna obavljena je svečana primopredaja dužnosti između dosadašnjeg zapovjednika brigadira Filipa Aračića i novog zapovjednika brigadiра Darka Kereše.

Svečanoj primopredaji dužnosti uz zapovjednika ZIO HKoV-a brigadir Marjan Biškić nazočili su zapovjednici posredstva ZIO HKoV-a, te predstavnici lokalne uprave i samouprave županije i grada, kao i predstavnici Uprave za obranu Koprivnica.

Pred cijelim postrojem Središta dosadašnji zapovjednik Središta predao je stjecište postrojbe novom zapovjedniku. Nakon primopredaje dužnosti nazočnim se obratio dosadašnji zapovjednik brigadir Aračić koji je istaknuo postignuća Središta u zadnje dvije godine zahvalivši se svim djelatnicima Središta na suradnji.

Novi zapovjednik SzOP-a Koprivnica brigadir Kereša u svom govoru istaknuo je: "Upoznавајући се у proteklih nekoliko

dana sa Središtem, uvjerio sam se da je ono postiglo visoke standarde na svim razinama, od obuke ročnika, izgleda vojarne, međuljudskih odnosa do civilno-vojnih odnosa, a sve zahvaljujući dosadašnjem zapovjedniku brigadiru Aračiću, kao i svim djelatnicima Središta. Novu dužnost zapovjednika Središta primio sam s uvjerenjem da ćemo u svakom trenutku zadržati postignute standarde, ali i s nadom da ćemo ih podići na višu razinu uz pomoć i podršku našeg nadređenog zapovjedništva."

OJI

Svečano obilježen početak izobrazbe u ZZIO-u "Petar Zrinski"

Postrojavanjem polaznika škola u sastavu Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski" 14. rujna u vojarni na zagrebačkom Črnomercu svečano je obilježen početak izobrazbe novih naraštaja. Uz nadređene zapovjednike, svečanosti su nazočili polaznici 8. naraštaja Ratne škole OSRH "Ban Josip Jelačić" te 14. redovnog i 4. izvanrednog naraštaja Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro", među kojima su po jedan pripadnik njemačkih i makedonskih oružanih snaga, kao i 4. naraštaja Više dočasničke škole te 20. naraštaja Škole stranih jezika, koju pohađa i polaznik iz Srbije i Crne Gore.

Tom prigodom okupljene je pozdravio državni tajnik Mate Raboteg te je u svom obraćanju polaznicima istaknuo važnost izobrazbe u sustavu oružanih snaga, ukazuviši pritom na obvezu sustava da

Manje opožarenih površina

Ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje Đuro Poldručić i pomoćnik ravnatelja i glavni vatrogasnji zapovjednik Mladen Jurin posjetili su protupožarne namjenske snage HRZ-a i PZO-a u vojarni "Zemunik".

Goste su primili pukovnik Ivan Perkočić, zamjenik zapovjednika PP NOS-a HRZ-a i PZO-a i pukovnik Damir Jurišić, zapovjednik 855. PPE.

Tijekom posjeta razgovaralo se o dosadašnjem tijeku protupožarne sezone, te planovima funkcioniranja cjelokupnog sustava protupožarne zaštite u budućnosti. Ravnatelj Državne uprave Poldručić upoznao je nazočne s planovima te institucije glede programa razvoja protupožarne zaštite, istaknuvši kako protupožarna eskadrila i dalje ostaje u ovom obliku, s nekim promjenama, i to u smislu jačeg zračnog smotrenja i videonadzora, kako bi se brže i učinkovitije reagiralo. Što se tiče povećanja flote u idućem razdoblju nije predviđena nabava dodatnih letjelica, ali bi se određeni broj helikoptera namjenski dodijelio za protupožarnu sezonu. Uloga protupožarne eskadrile u gašenju požara i općenito u angažiranju zračnih snaga definirana je i u

novom Zakonu o zaštiti i spašavanju, a ravnatelj Poldručić posebice je istaknuo to da će se umjesto niza dosadašnjih dokumenata izraditi jedan pod nazivom Standardni operativni postupci za djelovanje svih snaga u gašenju požara.

Glavni vatrogasnji zapovjednik Mladen Jurin izrazio je zadovoljstvo dosadašnjim pristupom i angažiranjem protupožarnih snaga. Dosadašnji broj požara u odnosu na petogodišnji prosjek ostao je isti, ali je oko 45% manje izgorenih površina. To je prije svega rezultat kvalitetnih priprema i zemaljskih i zračnih snaga, a od ove godine dio posada prebačen je i na otroke kao kritična potencijalna mjesta nastanka požara. "MORH je također spremniji nego ikada, svi su Canadairi ispravni, helikoptera možemo i dodatno angažirati ako se ukaže potreba, i to je sve skupa pridonio ovakvim rezultatima. Naravno, još je preuranjeno donositi konačne zaključke, protupožarna sezona još traje, no ovaj se model pokazao dobrom osnovom za daljnju nadogradnju i u tom pravcu mi smo u Zemuniku htjeli čuti razmišljanja ljudi koji su jedan od najvažnijih segmenta protupožarne zaštite", zaključio je Jurin.

M. KARACIĆ

nakon završetka izobrazbe osigura svima odgovarajuća postavljenja i profesionalni napredak, dodajući kako je u tom pogledu bilo određenih problema, te da se na tome još mora poraditi. Uspješnu izobrazbu u ZZIO-u "Petar Zrinski" polaznicima su zaželjni i izaslanik načelnika Glavnog stožera brigadni general Drago Matanović, te zamjenik zapovjednika ZZIO-a brigadir Frane Tomičić, a misno slavlje upriličeno tim povodom predvodio je don Andelko Kaćunko. Završetak izobrazbe svih naraštaja bit će tradicionalno obilježen svečanom proslavom u Vukovaru na Dan državnosti iduće godine.

Marija ALVIR

Naprtnjača generator

VOJNIK budućnosti bit će opremljen mnogim elektroničkim uređajima. Osobni radiouređaj, uređaj za navigaciju, računalo, optronički uređaji za dnevne i noćne uvjete, naglavni zaslon... samo su neki od uređaja u razvojnim projektima buduće vojničke opreme. Problem s kojim se vojnici opremljeni novim uređajima suočavaju jest osiguranje električne energije potrebne za napajanje tih uređaja. Problem se zasad rješava nošenjem baterija, obično litij ionskih, koje osiguravaju potrebnu energiju.

Problem s baterijama je u tome što su preteške i imaju ograničen kapacitet pa se moraju redovito dopunjavati. Ukoliko baterija ima veći kapacitet, ima i veće dimenzije i masu. Istraživači u brojnim laboratorijima pokušavaju riješiti problem i razviti što manje i snažnije baterije. Skupina istraživača nastoji razviti sustav za jednostavno punjenje baterija u terenskim uvjetima. Zato su razvili naprtnjaču-generator koja proizvodi električnu energiju.

Ideja počiva na činjenici da čov-

je tijekom hoda ima prosječnu vertikalnu amplitudu kukova od 5 cm za svaki korak. To se vertikalno gibanje prenosi i na naprtnjaču koju čovjek nosi na leđima. Istraživači su razvili naprtnjaču koja ima integrirani uređaj koji mehaničko gibanje pretvara u električnu energiju. Uredaj je spojen na nepomični okvir naprtnjače oprugama koje omogućavaju gibanje uređaja tijekom hoda. Kretanje gore-dolje se preko posebnog prijenosnika rabi za pokretanje generatora koji proiz-

vodi električnu energiju.

Naprtnjača ima masu od 38 kg i proizvodi do 7 Watt električne energije. Očito je kako će prije bilo kakve vojne uporabe naprtnjače-generatora trebati ozbiljno poraditi na smanjenju mase. U svakom slučaju, riječ je o zanimljivoj ideji kako riješiti opskrbu energijom elektroničkih uređaja u terenskim uvjetima kad nema slobodne utičnice u koju možemo spojiti punjač i napuniti baterije.

M. PETROVIĆ

ISTRAŽIVAČKO središte američke mornarice (US Naval Research Laboratory) nadavno je predstavilo prototip nove minijaturne bespilot-

ne letjelice. Riječ je o minijaturnom bespilotnom helikopteru, namijenjenom za specijalne misije.

Iznimno je malih dimenzija te se

Novi minibespilotni helikopter

po sklapanju može bez teškoća pospremiti u putnu torbu. Za pogon letjelice rabi se mali elektromotor, a maksimalna brzina koju može postići je 85 km/h. Autonomija leta je adekvatna njegovim dimenzijama, odnosno u zraku može boraviti svega 30 minuta. Između skija može se postaviti 2,3 kg "korisnog tereta" što se odnosi na razne senzore, odnosno kamere namijenjene izviđanju iz zraka. Prototip letjelice dosad je uspјehom obavio više od 90 probnih letova, a pretpostavlja se kako će cijena konačne inačice letjelice biti oko 50.000 američkih dolara.

I. SKENDEROVIC

Koncept fleksibilnog zaslona

TVRTKA Polymer Vision, inače dio korporacije Philips, predstavila je jedan od prvih funkcionalnih fleksibilnih zaslona. Zaslon je predstavljen na džepnom višenamjenskom uredaju Readius koji je predviđen za prikazivanje raznih elektroničkih dokumenata. Readius u složenom stanju izgleda kao većina ručnih računala. No, desna se strana uređaja može izvući van a pri tome za sobom vuće zaslon koji je namotan u lijevom dijelu kućišta. Tom se jednostavnom operacijom površina zaslona znatno povećava. Površina zaslona uočljivo je veća od površine samog uređaja. Zaslon je monokromatski, prikazuje četiri nijanske sive. Dijagonala mu je 12,7 cm a prikazuje sliku rezolucije 320x240 točaka.

Zaslon omogućava jednostavno čitanje bez napora, čak i na dnevnoj svjetlosti, jer ima dobar kontrast.

Polymer Vision navodi kako je zaslon pogodan za prikazivanje tek-

sta, grafike i digitalnih zemljovidova. Troši vrlo malo energije. Kad ga korisnik više ne rabi, zaslon se namata, a cijeli uredaj sa sklopljenim zaslonom ima dimenzije 100x60x20 mm.

Iako je prikazani zaslon civilna inačica, namijenjena je ispitivanju mogućeg tržišnog uspjeha, ne treba smetnuti s umu kako će upravo vojni korisnici savitljivih zaslona biti vrlo česti.

Naime, mnogi razvojni programi tzv. vojnika budućnosti predviđaju opremanje vojnika osobnim računalom. Dosad je veliki problem bio zaslon. Većina dosad prikazanih koncepta vojnih osobnih računala bazirana je na komercijalnim ručnim računalima (PDA ili dlanovnik). Najveći problem za vojnu uporabu je relativno malen zaslon, osobito ako treba prikazati digitalni zemljovid ili videosliku s npr. bespilotne letjelice. Dosad je zaslon uglavnom

Polymer Vision

bio određen dimenzijama računala, a vojno ručno računalo ipak mora biti što manje. Elegantno rješenje tog problema je fleksibilan zaslon koji se može namotati kad nije potreban i tako smanjiti dimenzije računala na minimum. Dosad je pokazano nekoliko vojnih koncepata s fleksibilnim zaslonom, ali samo kao maketa. Polymer Vision je među prvima pokazao stvarni, uporabljeni zaslon, koji komercijalno neće biti dostupan još najmanje dvije godine, ali je dokazao kako je koncept moguće pretvoriti u stvarnost.

M. PETROVIĆ

Španjolska mornarica naručila opskrbni brod

ŠPANJOLSKA armada potpisala je 11. srpnja ugovor vrijedan 256,5 milijuna US dolara s brodogradilištem Navatia za izgradnju novog opskrbnog broda, nazvanog Cantabria. Ovaj ugovor je vrhunac ugovora potписанog 20. svibnja za izgradnju jednog F-100 razarača, četiri izvanobalna ophodna broda te 45 helikoptera tipa NH90. Ukupna

vrijednost navedenih programa iznosi 3,3 milijardi US dolara i u skladu su s modernizacijom španjolskih oružanih snaga te osiguranjem poslova za španjolsku brodograđevnu i prateću industriju. Svi programi planirani su u proračunu ministarstva obrane za 2005. godinu. Brod Cantabria bit će sličnog dizajna kao klasa opskrbnih brodova Patino koji su ušli u službu 1995. godine, no u projekt će biti uključeni civilni standardi kao i zahtjevi za dvostrukom oplatom trupa. Novi brod za opskrbu projektirat će se u brodogradilištu Puerto Real (vlasništvo Navantie) koje nikada prije nije izgradilo brod takve vrste i veličine. Primopredaja broda očekuje se tijekom 2008. godine. S Cantabriom će biti moguće opskrbljivanje bro-

dova izravno na moru uključujući mogućnost vertikalne opskrbe helikopterima, a na krmi će imati stanicu za opskrbu gorivom. Tehničko rješenje bočne stanice za opskrbu je poboljšano i pojednostavljeno u odnosu na istu na brodovima Patino klase.

Te stanice uključuju jedno mjesto za opskrbu teškim krutim teretom (nosivosti do 2 tone), jedno mjesto za ukrcaj tekućeg tereta (gorivo i slatka voda) te četiri mjesta za ukrcaj laganog tereta.

M. PTIĆ GRŽELJ

SOG Revolver

NOŽEVE obično možemo podijeliti na one s fiksnom i one sa sklopivom oštricom. Tako smo ih mogli podijeliti sve dok američka tvrtka SOG nije predstavila inovativni nož pod imenom Revolver. Riječ je o nožu koji kao i fiksni uvijek ima spremnu oštricu ali ima i rezervnu oštricu (ili alat) koje jednostavnom rotacijom korisnik dovede u radni položaj.

Riječ je o posebnoj patentiranoj tehnologiji. Nož na prvi pogled izgleda kao obični fiksni nož. Na drugi pogled u oči upada osovina kao u preklopnog noža. Oštrica je ustvari jedan komad čelika s dvije odvojene oštrice, jedna je vani a druga skrivena u dršci. U sredini blok-oštrice probušena je rupa kroz koju je provedena osovina koja omogućava rotaciju i izmjenu oštiri-

ce. Oštrica se za maksimalnu sigurnost korisnika bravi posebnim utvrđivačem u krajnjem položaju. Oštrica se može zarotirati nakon što se pritisne posebna sigurnosna poluga koja oslobađa utvrđivač. U dršku, koja je od umjetnog materijala Zytel, ugrađena su čelična pojačanja kako bi bila što izdržljivija.

Oštrica je izrađena od kvalitetnog nehrđajućeg čelika AUS 8 tvrdoće 57-58 HRC. Postoji nekoliko inačica modela Revolver, SEAL Revolver ima kombinaciju klasične oštrice tipa Bowie i pile. Hunter Revolver također nudi pilu te posebnu inačicu oštrice prilagođenu lovcima i osobama koje borave u prirodi. Konačno, inačica Double Action Revolver nudi dva tipa oštrice, Bowie i Tanto, tako korisnik u jednom nožu dobiva

mogućnost izbora dva najpopularnija oblika oštrice.

Oštrica (ili alat) je dugačka 12 cm i debela 4 mm, ukupna dužina noža iznosi 25 cm. Masa noža je 168 grama, što doista nije mnogo ako se zna da se na neki način dobiju dva noža.

Uz nož se isporučuje tok od sintetičkog materijala Kydex, inačica Hunter dolazi s kožnim tokom, a proizvođač u promotivnom materijalu navodi kako daje doživotno jamstvo za nož. Dostupan je i u Hrvatskoj putem zastupnika SOG-a, tvrtke Maestralprom.

M. PETROVIĆ

Isporučen prvi SF260EA

TIJEKOM kolovoza talijanskom ratnom zrakoplovstvu isporučena su prva dva aviona Aermacchi SF-260EA, namijenjenih školovanju talijanskih pilota. Riječ je o zadnjoj inačici iz SF260 školskih aviona, koja se temelji na SF260E inačici, na kojoj su provedena razna poboljšanja prema traženju talijanskog ratnog zrakoplovstva. Talijansko ratno zrakoplovstvo naručilo je ukupno 30 aviona SF260EA, a pretpostavlja se kako se vrijednost te nabave kreće oko 33 milijuna eura.

Avioni koji su namijenjeni za selekciju i temeljnu obuku talijanskih kadeta upućeni su u 70. zrakoplovni puk, radi preobuke nastavnika letenja, odnosno kako bi tijekom iduće godine avioni mogli biti uključeni u redovito školovanje tali-

janskih pilota. Trenutačna inačica SF260E koja se rabi u talijanskom zrakoplovstvu temelji se na avionu SIAI - Marchetti SF260, koji je svoj prvi probni let imao 1964. godine. Dosad je prodano više od 870 aviona SF260. Avion SF260E je nisko-

krilac s uvlačivim trapom, maksimalna težina na polijetanju mu je 1200 kg. U avion se ugrađuje Lycomingov motor AEIO-540-D4 A5 jačosti 190kW, koji pokreće dvokraku Hartzellovu elisu.

I. SKENDEROVIC

Napreduje modernizacija ANZAC fregata

UGOVOR vrijedan 199,5 milijuna US dolara dodijeljen je ANZAC Ship Alliance za prvu fazu opsežne modernizacije sustava za protuzračnu borbu na fregatama ANZAC australiske kraljevske ratne mornarice.

Australski ministar obrane Robert Hill izjavio je da je obrana ratnih brodova od napada protubrodskih projektila osnovni element australskih pomorskih snaga. Tako će modernizacija sustava za protuzračnu borbu osigurati poboljšana obrambena svojstva fregata klase ANZAC s obzirom na moderne protubrodске

projektile. Potpisani ugovor je prva faza programa ukupne vrijednosti 383 milijuna US dolara koji je objavljen u prosincu 2003.

Modernizacija protubrodskih projektila za fregate klase ANZAC ugovorena je s ANZAC Ship Alliance i tvrtkama Tenix i Saab Systems. Te dvije tvrtke vodit će veći dio samog

projektiranja i integracije sustava u svojim pogonima u Melbourneu i Adelaideu i ujedno će biti nadzor.

ANZAC Ship Alliance modernizirat će brodski zapovjedni sustav i sustav upravljanja te će ugraditi sustav traženja i praćenja mete na bazi infracrvenih zraka koji

će osigurati poboljšano otkrivanje i praćenje aviona na malim visinama i protubrodskih projektila kada su blizu kopnu. Modernizacija će uključiti izradu studije i promjene za krmeni vertikalni lanser.

Prve modernizirane fregate klase ANZAC bit će predane australskoj kraljevskoj mornarici 2008. godine. Ostali brodovi bit će modernizirani od 2009. do 2012. Sve radove obavljat će isključivo australska industrija u svojim pogonima na istočnoj i zapadnoj obali.

M. PTIĆ GRŽELJ

Prekida se razvoj jedne od inačica JSF-a?

U GODINI kada se može slaviti prva veća obljetnica, odnosno deset godina Joint Strike Fightera, cijeli program prolazi krizu s kakvom se svojedobno suočio program razvoja F-22. Naime, proteklih mjeseci tvrtka Lockheed Martin ulaže znatne napore kako bi očuvala „na životu“ razvoj sve tri inačice višenamjenskog borbenog aviona nove generacije F-35 Joint Strike Fightera. U određenim krugovima američkog ministarstva obrane sve su glasnija stajališta kako radi smanjenja troškova treba prekinuti s dalnjim razvojem jedne od tri inačice aviona. To se odnosi na F-35A, odnosno CTOL (*Conventional Take-Off and Landing*) inačicu.

Preporučuje se USAF-u da modifika svoju narudžbu aviona tako da umjesto nabave F-35A novčana

sredstva usmjeri na nabavu F-35C ili na F-35B, argumentirajući takav stav činjenicom kako se mornaričke/marinske inačice aviona mogu lako prilagoditi za uporabu i u drugim granama oružanih snaga, što nije slučaj s avionima armijskog zrakoplovstva. Predstavnici Lockheed Martina upozoravaju na činjenicu kako se prekidanjem razvoja jedne od tri inačice

JSF-a troškovi razvoja neće proporcionalno smanjiti za jednu trećinu, kako se očekuje u američkom ministarstvu obrane, jer je u odnosu na ostale, F-35A ionako najjeftinija inačica. Uz političku i finansijsku prepreku tak-

vim razmišljanjima, zemlje partneri u razvoju JSF-a ponajviše su zainteresirane upravo za F-35A inačicu, izuzev zrakoplovstva Ujedinjenog Kraljevstva, odnosno da se prema prethodno usuglašenim razvojnim planovima do prosinca ove godine mora predložiti konačni dizajn izvozne inačice JSF-a.

I. SKENDEROVIĆ

Offset u Grčkoj

U grčkom primjeru offset regulative znakovito je da nije uključeno ministarstvo gospodarstva već je za offset nadležno ministarstvo obrane. Ako se uzme u obzir da je grčka obrambena industrija "pokretač" rasta proizvodnje, onda je i logično da se ministarstvu obrane povjeri zaštita nacionalnog interesa povećanja participacije domaće industrije u procesu opremanja oružanih snaga

Josip MARTINČEVIĆ MIKIĆ

Grčku smo izabrali kao vrlo razvijenu zemlju u regiji, a članica je gotovo svih međunarodnih i europskih organizacija kroz koje se zalaže za uspostavu stabilnosti, sigurnosti i očuvanja mira u okruženju. Za uspostavu tih ciljeva u tijeku je reorganizacija i modernizacija oružanih snaga i njihovo potpuno uvođenje u europske integracije. U takvom okruženju modernizacije oružanih snaga veliki oslonac je sektor grčke obrambene industrije. Mnogi programi modernizacije oružanih snaga definirani su tako da u njima u najvećoj mogućoj mjeri može participirati domaća ob-

rambena industrija s maksimalnim uključenjem offseta. Nova vlasta definirala je planove modernizacije oružanih snaga uz drastično smanjenje proračuna za 40% u odnosu na 2004. godinu. Tako je za 2005. godinu za obrambeni proračun namijenjeno oko 1,6 milijardi eura umjesto planiranih 2,6 milijardi eura. I uz smanjenje proračuna svojim su planovima zacrtali kvalitativno poboljšanje postojeće vojne opreme uz istodobno povećanje borbenе moći oružanih snaga. Na međunarodnoj izložbi naoružanja u Ateni (Defendory 2004), ministar obrane Spiliotopoulos je u izlaganju

o postizanju ciljeva najavio intenzivnije prakticiranje offseta uz otvorenu i izravnu komunikaciju sa svim stranama u offsetu te strogim nadzorom realizacije sklopljenih ugovora. U tom kontekstu najavljeno je i preispitivanje pojedinih ugovora radi što veće participacije offseta. Spiliotopoulos je istaknuo intenzivnije uključenje offseta radi ovladavanja grčke obrambene industrije visokom tehnologijom za proizvodnju sofistcirane vojne opreme te veće angažiranje obrambene industrije uopće. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Uz Kinu kao jednog od većih ruskih partnera važno mjesto zauzima i Indija. Jačanje indijske vojske obavlja se u znatnom dijelu uz rusku suradnju

Perspektive ruskog vojno-industrijskog kompleksa (II. dio)

Marinko OGOREC

Indijsko-ruska vojno-tehnička suradnja (koja je počela sredinom 60-ih godina prošlog stoljeća) rezultirala je potpisivanjem ugovora na oko 33,3 milijarde USD, pri čemu su ruske obveze pokrivenе za 29,8 milijardi USD. Od listopada 1994. radi stalna rusko-indijska komisija za vojno-tehničku suradnju. Tijekom 2000. godine, Rusija je Indiji predala zrakoplove MiG-29, Su-30K i Su-30MKI, PZO sustave "Tunguska-M", tanker, dvije podmornice projekta 877EKM, tri fregate i helikoptere Ka-31, te drugu vojnu opremu. Tijekom 2001. - 2002. godine ugovori s Indijom su prošireni na novu prodaju helikoptera Ka-31, prodaju i licencnu proizvodnju tenkova T-90S i termovizijskih ciljnika "Essa", te mo-

dernizaciju zrakoplova Il-38 i remont podmornica projekta 877EKM. Malo više od pola godine unatrag razmatrana je mogućnost zajedničkog razvoja zrakoplova V. generacije. Inače, u Indiji je trenutačno na razmatranju više od 350 ugovora iz područja rusko-indijske vojno-tehničke suradnje, među kojima su licenca za proizvodnju podmornica klase "Amur", nabava VBR-a tipa "Smerč", streljiva i projektila za ratne brodove.

Za razliku od vojno-tehničke suradnje s Kinom, koja se zasad uglavnom svodi na kupoprodaju oružanja i vojne opreme, te u najboljem slučaju licencnu proizvodnju, suradnja s Indijom više je koncipirana na partnerstvu u zajedničkim projektima kao što su raketni

sustav obala-more "Jakhont" (za proizvodnju tog raketnog sustava Indija i Rusija osnovali su zajedničko poduzeće pod nazivom "Bra-Mos"), zajednički program razvoja novog teretnog zrakoplova Il-214 (nosivosti do 20 tona), a pretpostavlja se da bi Indija mogla ravno-pravno participirati i u razvoju lovca V. generacije. Takav oblik suradnje predstavlja transformaciju iz trgovačko-ekonomске kategorije u političko-stratešku čime se dobiva nova kvaliteta bilateralnih odnosa.

S Indijom je Rusija sklopila "posao stoljeća" prodajom nosača zrakoplova "Admiral Gorškov" i kompletne zrakoplovne skupine za njega. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Fregate klase Formidable

Kada svih šest fregata Formidable uđe u operativnu uporabu, singapurska će ratna mornarica od lokalne pre-rasti u snagu sposobnu djelovati na otvorenim morima daleko od matičnih luka

Tomislav JANJIĆ

Država Singapur vjerojatno je najveće gospodarsko čudo druge polovice XX. stoljeća. Osnivali su ga Britanci 1819. godine kao važnu trgovačku luku i odskočnu točku za daljnji prodror u istočnu Aziju i na Pacifik. Godine 1867. dobio je status kraljevske kolonije koji mu je ostao sve do 15. veljače 1942. kada ga je okupirao Japan i promijenio mu ime u Syonan-to. Nakon oslobođenja od japanske okupacije u rujnu 1945. Singapur je ponovno postao britanska kolonija, što je ostao sve do rujna 1963. kada je, odlukom na referendumu, ušao u sastav Malezije. Unutar nje je ostao vrlo kratko, te je već 7. kolovoza 1965. Singapur proglašio odcjepljenje od Malezije i dva dana kasnije (9. kolovoza) proglašio samostalnost. Od tog trenutka kreće nezadrživ gospodarski razvoj grada-države koji danas ima 4 425 720 stanovnika stisnutih na površinu od samo 692,7 km². Unatoč nedostatku bilo kakvih većih prirodnih resursa (čak je 69% površine neobradivo), nacionalni je dohodak po stanovniku u 2005. godini veći od 28 000 dolara.

Neprestani gospodarski rast donio je Singapuru i velik politički utjecaj, koji se, između ostalog, ogleda i

u velikom jačanju singapurskih oružanih snaga. Mala površina i prenapučenost znatno ograničavaju razvoj kopnene vojske koja je prilagođena specifičnim uvjetima djelovanja, ali se zato posebna pozornost posvećuje razvoju ratnog zrakoplovstva, posebice ratne mornarice. Kao nekada Venecija,

Singapur je danas potpuno okrenut svojim trgovачkim (pomorskim) putevima koji mu osiguravaju bogatstvo i gospodarski rast. Zadaću njihovog osiguranja na sebe je preuzela singapurska ratna mornarica koja zadnjih trideset godina prolazi kroz ubrzani razvoj u snažnu pomorsku silu sposobnu djelovati i daleko od svojih matičnih baza.

Prvi korak u stvaranju ratne mornarice otvorenog mora Singapur je napravio krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća nabavkom šest korveta klase Victory (vidi Hrvatski vojnik broj 22), koje unatoč relativno maloj istinsnini imaju vrlo dobre borbene mogućnosti. Razvoj je nastavljen krajem devedesetih godina prošlog stoljeća gradnjom četiri velika desantna broda klase Endurance. Ti brodovi pune istisnine 8500 tona pružili su singapurskoj ratnoj mornarici mogućnost djelovanja daleko od matičnih luka. Tako su tri broda te klase (Endurance, Endeavour i Persistence) sudjelovali u humanitarnoj operaciji zbrinjavanja

unesrećenih u razornom tsunamiju. U isto vrijeme u Švedskoj su kupljene i četiri polovne podmornice klase Sjöormen, čija je temeljna zadaća stvaranje stručnog kadra sposobnog za upravljanje najsuvremenijim podmornicama.

Gradnja četiri broda klase Endurance potvrđila je mogućnost singapurskih brodogradilišta da izgrade suvremene velike ratne brodove, te je pokrenuta potraga za odgovarajućim projektom koji će od singapurske ratne mornarice stvoriti silu sposobnu djelovati na Pacifiku i Indijskom oceanu. Na posljetku je

odabran francuski prijedlog koji se temeljio na provjerenom projektu fregate klase La Fayette, ali koji je znatno moderniziran kako bi se dobio suvremeni višenamjenski ratni brod. Ugovor o projektiranju i gradnji šest fregata klase Formidable potpisana je u ožujku 2000. i predviđao je da francuska tvrtka Direction des Constructions Navales (DCN) izgradi prvu fregatu u francuskom brodogradilištu, te da osigura tehničku podršku za gradnju preostalih pet fregata u singapurskim brodogradilištima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Naivno vjerujući da
Nijemci neće pokušati
domoći se njihove flote,
Francuzi su je na kraju
morali sami potopiti

Igor SPICIJARIĆ

Samopotapanje francuske flote u Toulonu

Početkom 1942. godine najveći dio francuske flote koji nije uspio prebjegići Saveznicima, bazirao se u luci Toulon, na francuskoj mediteranskoj obali. Tadašnji zapovjednik francuske mornarice admirал Francois Darlan obećao je Velikoj Britaniji da će francuski ratni brodovi biti potopljeni ukoliko bude postojala i najmanja sumnja da bi mogli pasti u njemačke ruke.

U to vrijeme zapovjedništvo nad podijeljenom flotom u Toulonu dijelili su admirali De Laborde i admirал Marquis. Laborde je zapovjedio tzv. flotom visokog mora, koju su činili novi bojni brod Strasbourg, tri teške krstarice, dvije luke krstarice, deset velikih razarača i tri eskortna razarača. Pod zapovjedništvom admirala Marquisa bio je stari bojni brod Provence, brod za prijevoz zrakoplova Commandant Teste, dva razarača, četiri torpedna čamca i deset podmornica. Osim te dvije flotide u pomorskoj bazi bio je i oštećeni bojni brod Dunkerqe, dvije krstarice, osam teških razarača, šest eskortnih razarača i još deset podmornica. Svi su tu bili internirani pod uvjetima mirovnog sporazuma, koje je s Njemačkom

potpisala vlada u Vichyu.

Osim 64 borbena broda, u bazi je bio i veliki broj pomoćnih brodova, patrolnih čamaca, minolovaca, tankera za gorivo i vodu, specijalnih brodova za prijevoz streljiva, itd. Sve u svemu u Toulonu se bazirala moćna flota, veća od ukupnih efektiva većine ratnih mornarica toga doba. Početkom studenog admiral Darlan zapovjedio je Labordeu da svoje brodove premjesti u francusku kolonijalnu luku Dakar u Senegalu.

Laborde ga nije poslušao jer je smatrao da se Nijemci neće usuditi prekršiti odrednice ugovora kojeg su potpisali s Petenovom vladom u Vichyu. Nepoštivanje zapovijedi i osobne zablude odvele su veliki dio francuske ratne flote u propast, u nesretnu ali časno samopotapanje slično onom kakvo je izvela internirana njemačka flota u Scapa Flow nakon završetka I. svjetskog rata.

Najvrjedniji francuski brodovi bili su privezani uz udaljenije molove operativne obale pomorske baze. Oštećeni bojni brod Dunkerqe, zajedno s još četiri broda bio je u velikom suhom doku na popravku. Pomorska baza u Toulonu prostirala se na velikoj površini koja je bila du-

gačka više od jedne milje i gotovo pola milje široka. Na jednom kraju baze nalazio se veliki arsenal. Okolo baze i u akvatoriju ispred nje postavljene su mnogobrojne straže i kontrolni punktovi. No, najveća prepreka ulasku u bazu bio je visoki zid koji je u potpunosti opasivao bazu i kroz koji se moglo proći samo kroz dva ulaza.

Nijemci su planirali zauzeti pomorsku bazu Toulon iznenadnim prodorom oklopno-mehanizirane armijske grupe iz pravca Nice po vrlo dobroj asfaltnoj cesti. Baza je trebala biti napadnuta iz još tri pravca uz sudjelovanje postrojbi iz zloglasne divizije Das Reich koja je trebala zauzeti poluotok, grad i neutralizirati baterije obalnog topništva. Kada su njemačke motociklističke postrojbe krenule iz pravca Nice, primjetila ih je jedna žandarmijska ophodnja. Jedan žandar odjurio je na motociklu prema Toulonu želeći alarmirati francuske snage u luci i gradu. U grad je stigao gotovo istodobno kada i Nijemci. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

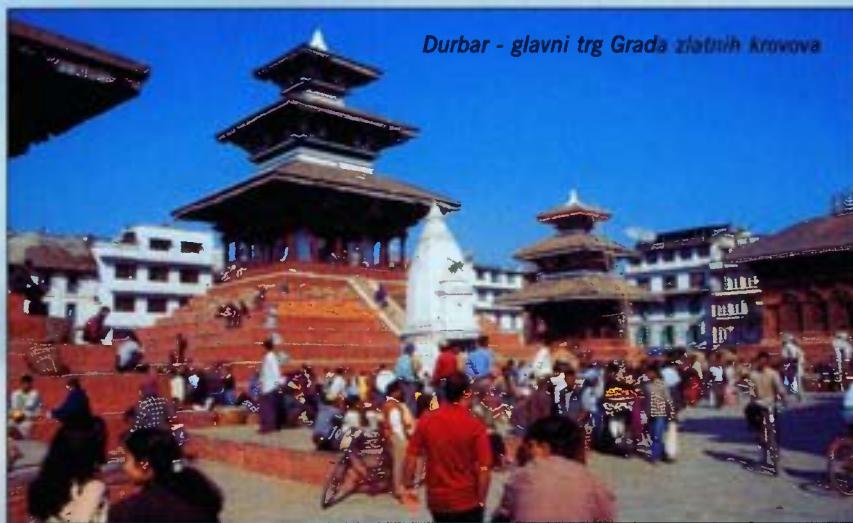

Nepal (XVIII.-XIX.st.)

Pod krovom svijeta

Iako su se zapadni utjecaji mjestimice mogli vidjeti i osjetiti, ući u dolinu Kathmandua u mnogočemu znači ući u srednji vijek kotla u kojem se miješaju životni tokovi više od trideset plemena...

Jurica MILETIĆ

Leteći nad Nepalom lako se ostane bez daha: lelujaju pod zrakoplovom nizina uz granicu s Hindustanom, brežuljci optočeni gustim šumama, ciglastocvrena obrađena polja i duboki tjesnaci rijeke, tik do obronaka najviše planine na svijetu. Tamo negdje daleko, vrhovi Himalaje spajaju se s plavetnilom obzorja.

Nekadašnje mini-državice doline ujedinio je još Prithvi Narayan Shah, ali za vanjski je svijet dolina bila zatvorena sve do pedesetih godina prošlog stoljeća. Iako su se zapadni utjecaji mjestimice mogli vidjeti i osjetiti, ući u dolinu u mnogočemu znači ući u srednji vijek kotla u kojem se miješaju životni tokovi više od trideset plemena.

Njihovi su preci stigli kao hodočasnici, moleći za kakvu posebnu božju milost.

Grad zlatnih krovova

U Kathmandu stižemo motoriziranim rikšom. Drmusamo se po lošoj cesti i uglavnom ne vidimo ništa jer se okoštala kožnata zavjesa prikolice jedva može odškrinuti. Ne vidimo ni most na rijeci Bagmati u samom središtu grada koji nas dijeli od grada Patana. Budistički je grad sagrađen u koncentričnim krugovima oko Kraljevske palače. Poznat je među stanovnicima kao "grad zlatnih krovova" i svakom znan kao Lalitpur - "Divan grad". Teško je i fotografirati, a kamoli zamisliti poduži trg s jedne strane uokviren tucetom hramova različitih veličina i stilova, a s druge rezidencijalnim zgradama i kraljevskom palačom s ograđenim vrtom. Unutar palače tri su dvorišta chowk, no posebnu pozornost privlači chowk Sundari u središtu kojeg je remek-djelo kamene arhitekture -

● Manadeva - prvi nepalski kralj

Od doline do države

Kao nacionalna država, iz povijesnih tmina Nepal je izronio u drugoj polovici XIX. stoljeća. Dotad je naziv Nepal uglavnom bio predodređen za dolinu Kathmandua, pa je tako sve do ujedinjenja zemlje, povijest Nepala zapravo povijest spomenute doline. Nepal se spominje i u glasovitim epovima kao što je Mahabharata, a njegova dokumentirana povijest započinje dinastijom Lichavi koja je prije otprilike sedamnaest stoljeća pristigla iz Indije. Prvi je kralj bio Manadeva I., a jedan od njegovih nasljednika, Anshuverma, otvorio je trgovачki put prema Tibetu. Nakon 630 godina vladavine dinastije Lichavi, na vlast je došla dinastija Malla. Upravo su njezini vladari udarili temelje grada koji se nekoć zvao Kantipur, a danas Kathmandu. Zemlju je ujedinio Prithvi Narayan iz dinastije Shah (1769.-1775.), podvrgavši svojoj vlasti sve vladare malih kraljevstava i kneževina, vojno zauzevši sve strateške točke područja. Kad su njegovi protivnici zatražili britansku vojnu pomoć, Istočnoindijska kompanija poslala im je 1767. contingent pod zapovjedništvom časnika Kinlocha. U bitci kod Sindhulijia Britanci su bili poraženi, Prithvi Narayan je postao nepovredivi vladar, a 1769. Kathmandu je postao prijestolnica suvremenog Nepala. Zbog nesuglasica oko uskog pojasa zemlje u pokrajini zapadnog Teraia, posebice oko Butwala i Sopraja, sukobi s Britancima su se rasplamsali. Na krajnjem zapadu zemlje bolje opremljeni i suvremenije Britanci godine 1814. porazili su nepalsku vojsku koja se iz tog područja povukla, a rijeke Mahakali i Mechi postale su zapadna granica zemlje.

kraljevski bazen Tusha Hiti. Gradili su ga prije tristotinjak godina i okružili božanstvima.

Sablasnom se doima noćna šetnja Patanom: treperava svjetla, nepoznati mirisi i čudni, često potmuli zvuci. Poneki biciklist izranja iz mrkle tmine, a rijetki se prolaznik gubi u njoj. Ujutro trg izgleda još nestvarnijim. Zbog hrama i palače Krishna, nebrojenih kamenih i drvenih rezbarija, zbog prodavača voća i povrća nepoznatih oblika i okusa, zbog tajnovite i nestvarne tištine što se nadvila nad gradom stopljenim s izmaglicom. Kralj Siddhi Narshing izrađen od žežena zlata već tri stotine godina sjedi na svom robusnom stupu i moli, tik do velebnog hrama s mnogim elementima indijske mogulske arhitekture Krishna Mandir koji donosi poglavljia Ramayane i Mahabharate. Mitski orao Garuda također počiva na stupu - kao predstraža glasovitih Zlatnih vrata koje vode u treće dvojniše kraljevske palače.

Božica sa šest ruku

Svetište Dakshinkali, dalje na jugu, je samo za osobe čvrstih živaca. Dvaput tjedno tamo je pravi pokolj životinja. Dvojica muškaraca koji ubijaju bikove, koze, svinje, janjad, patke, kokoši i tko zna koje sve druge životinje, u krvi su doslovce do

Prithvi Narayan Shah (1723. ? - 1775.) bio je izdanak obitelji Shah u kneževini Gurka (pokrajina danas poznata po izvanrednim, iako nemilosrdnim i kadšto upravo krvoločnim vojnicima), a smatra se utemeljiteljem suvremenog Nepala. Ujedinio je mnogobrojna kraljevstva Malla i pridružio im još neka područja. U XVIII. stoljeću u Nepalu je bilo pedesetak, a u susjednoj Indiji čak petstotinjak državica, a većina njih međusobno se borila ne bi li proširila svoje područje. Prithvi je vjerovao da će Nepal završiti kao dio britanske Indije ako mu ujedinjenje zemlje ne pode za rukom. Sa svojim Gurkama Kasthmandu je osvojio na sam blagdan Djevice u sklopu festivala Indre. Na prijestolju ga je naslijedio sin Bahadur Shah koji je prenio vlast iz pokrajine Gurka u Kathmandu. Iako je učvrstio vlast, u sukobu s Kinom bio je poražen i u svojevrsnom vazalnom odnosu. Nepal je Kini plaćao danak sve do 1912.

lakata. Hodočasnici i turisti natiskuju se da bolje vide rezanje grkljana i odsijecanja glava. Mučan prizor s mimohodom likova preuzetih iz kakva Fellinijeva filma ipak ne dopušta da ljepota mesta u kojem se sjedaju dva brzaca prođe nezapaženo.

Legenda kaže da je tu ljepotu primijetila i Shrivina glavna pratilja Kali još u XIV. stoljeću i naložila jednom od kraljeva Malla da joj tu podigne svetište. Šesteroruka božica ističe se u središtu svetišta, a na nedalekim obroncima maloprijašnji prinositelji žrtava sad blaguju, spravljujući piknik obroke od ostatka netom priklanih životinja. Po-

svuda se motaju prodavači suvenira poput paunova perja, bodeža khukri i s vremena na vrijeme - hašiša.

Na putu prema Kathmanduu zastali smo na zelenom brežuljku. Istom onom na kojem je legendarni budistički vođa Manjushri otkrio lotos drevnog jezera doline i gdje se uzdiže velika stupa - Swayambhu-nath. Na sve četiri strane te vremene građevine naslikane su Budine oči. Ispod gustih obrva one vide sve što se u dolini zbiva. Između njih je zagonetno treće oko - simbol mudrosti. Umjesto nosa, nešto nalik upitniku - nepalski broj "ek" (jedan), simbol jedinstva! ■

Pashupatinath - zamak na rijeci Bagmati

Ante Bruno Bušić: "Svjedok pomirbe", Zagreb, 1995.

"Stavljam ruku na Hrvatsku i kunem se da neću nikada uzalud napisati njezino ime. Ako vidiše da sam se iznevjerio Hrvatskoj i njezinom narodu, odsjecite mi ruku", zapisao je u jednom od svojih brojnih tekstova hrvatski domoljub i najpoznatiji emigrant Ante Bruno Bušić. Ime koje će zlatnim slovima biti upisano na stranicama hrvatske povijesti zasigurno je njegovo ime, zaključio je dominikanac Vjekoslav Lasić, podsjetivši u Proslolu knjige da je Bušić bio zagovornik hrvatske države na njezinom cijelovitom povijesnom i prirodnim etnikumu te svjedok pomirbe hrvatske desnice i ljevice, o čemu svjedoče i brojni Bušičevi zapisi poput ovog: "Istinski hrvatski komunisti i ustaše podjednako su duboko u sebi nosili ideju slobodne i nezavisne Hrvatske i njezinog punog suvereniteta unutar hrvatskih povijesnih i etničkih granica."

Iako je kao autor naveden A. B. Bušić, knjiga, osim njegove nedovršene studije Hrvatski ustaše i komunisti (objavljene u inozemstvu 1979., u godini nakon njegovog ubojstva) i pjesme Hrvatska, sadrži i Pismo prijatelja, koje je napisao njegov suborac i prijatelj Ante Primorac i u kojem je posthumno opisan Bušičev lik i djelo (objavljeno u nastavcima u glasilu jedne udruge hrvatskih emigranata). Također, knjiga je obogaćena fotografijama iz Bušičevog života te s njegovog posljednjeg ispraćaja nakon mučkog ubojstva iz zaspjede po nalogu Udbe. U sklopu Biblioteke "Hrvatski velikani" (1) izdala ju je Udruga hrvatskih branitelja dragovoljaca Domovinskog rata, priredio i uredio Mladen Pavković, a trebao bi je pročitati svaki Hrvat, posebice onaj koji se smatra domoljubom...

Nikolina PETAN

FILMOTEKA

Charlie i tvornica čokolade (kino)

- američki dječji film (115 min.)
- distribucija: Intercom Issa
- redatelj: Tim Burton
- gl. glumci: Johnny Deep (Willie Wonka), Freddie Highmore (Charlie Bucket)

Tim Burton je opet među nama! Redatelja poput njega ili obožavate ili ne podnosite. Ja ga doživljavam kao najmaštovitijeg živog redatelja. Kada sam prije dvije godine, nakon iznimnog filma *Velika riba*, čuo da radi na dječjem klasiku velikog književnika Roalda Dahla *Charlie i tvornica čokolade*, znao sam da će ovaj put napraviti nešto novo, nešto drukčije. Knjiga objavljena 1964. omiljena je među djecom i odraslima. Dosad je prodana u više od 13 milijuna primjeraka diljem svijeta i prevedena je na 32 jezika. Stariji će se sjetiti da je već jednom vrlo uspješno ekranizirana 1971. godine, s Geneom Wilderom u ulozi Willija Wonke. Tim Burton je dosad snimao bajke za odrasle (*Edward Škaroruki, Uspavana dolina, Dva Batmana*), a ovaj literarni predložak upućivao je na to da će snimiti pravi dječji film koji ćemo ubuduće često gledati za božićne blagdane. Film prati sudbonosni susret siromašnog dječaka Charlija s misterioznim vlasnikom najveće i najbolje tvornice čokolade na svijetu, Willijem Wonkom. Taj neobični bogataš povukao se i već godinama živi odvojeno od ljudi. Kada je na sebi opazio znakove starenja, odlučio je pozvati petero nasumce odabrane djece na jedan dan u svoje čokoladno carstvo. Jedno od te djece dobit će veliku nagradu. Svi u kinu unaprijed znaju da će pobjednik biti Charlie. Johnny Deep, i sam poznat kao ekscentrik, uobičajeno je izvrsno odglumio "čokoladnog kralja" Willija Wonku. Trenutačno jedna od najvećih dječjih zvijezda Highmore nije brilirao, ali je dovoljno simpatičan da mu se to ne može zamjeriti. Od ostalih, najviše me razveselila uloga strogog Wonkinog oca u interpretaciji najvećeg živućeg filmskog Drakule, Christophera Leeja. I na kraju, po ne znam koji put u ovoj kratkoj recenziji, sve povale majstoru-fantastu Burtonu koji je sve to impresivno složio u cjelinu. Zapamtite - ovo nije film za jednu sezunu. S najvećim zanimanjem gledat će ga i vaši unuci.

Leon RIZMAUL

23. rujna 1122. Wormski konkordat

Tijekom XI. i XII. stoljeća vođen je sukob za crkvenu investituru (pravo odlučivanja) između rimskih papa i careva Svetog Rimskog Carstva. Sukob je počeo 1075. godine, u vrijeme pontifikata pape Grgura VII. koji je zabranio svjetovnim osobama sudjelovanje u imenovanju crkvenih dostoјanstvenika. Stvarni sukob vođen je oko toga tko će voditi glavnu riječ u crkvenim pitanjima - papa ili car. To je pitanje izazvalo dugodišnji gradanski rat u Njemačkoj, gdje su careve pristalice izabrale protupapu, a papa je bacio prokletstvo na svjetovne vladare. Konflikt je riješen nakon gotovo 150 godina ukidanjem protupape i vraćanjem svjetovnih lica u protokol imenovanja biskupa i prelata. Na skupštini u Wormsu, kojoj su nazočili papa Kalisto II. i car Henrik V., sklopljen je konkordat. Henrik V. dopustio je Crkvi da sama bira biskupe, dok je nazočnost svjetovnih vlasti izražena u simboličkom predavanju prstena i štapa. Papa je povukao prokletstvo i rat je privremeno zaustavljen, no zbog nepomirljivih razmimoilaženja sukobi su uskoro nastavljeni.

27. rujna 1996. Talibani zauzeli Kabul

Talibanski pokret ortodoksnog islamskog fundamentalizma iznjedrio je afganistsko-sovjetski sukob 1979.-88. Glavni teret borbe protiv Sovjetskog Saveza na svojim ledima iznijeli su mudžahedini uz vojnu pomoć Sjedinjenih Američkih Država. Nakon sovjetskog povlačenja izbio je gradanski rat u kojem su se mudžahedini pobunili protiv umjerenih središnjih vlasti u Kabulu. U kolovozu 1994. Muhamed Omar Akhund osnovao je talibanski pokret. Ubrzo su mnogi pristupili talibanima nadajući se da će ih ta organizacija izvući iz građanskog rata. Talibani su ubrzo krenuli u borbu za vlast, te malo po malo osvojili pojedina područja Afganistana. U rujnu 1996. nakon teških bombardiranja uspjeli su istjerati vladine snage iz Kabula i uspostaviti svoju središnju vlast. Nakon što su zauzeli glavni grad, talibani su osnovali ministarstvo za određivanje onoga što je dobro i zabranjivanje onoga što je protivno fundamentalističkom islamu u njihovom tumačenju. Zabranili su glazbu, zatvorili kinodvorane i spalili sve filmove, muškarci su morali pustiti dugu bradu, a žene se nisu smjele uopće pokazivati. Afganistan je postao središte nazadnog fundamentalizma, pa je čak i Iran, koji se smatra jednom od najkonzervativnijih islamskih zemalja svijeta, osudio talibanska pretjerivanja u ime islama. Režim je na posljeku srušila američka vojna sila koja je krenula u rat protiv terorizma nakon napada na New York.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

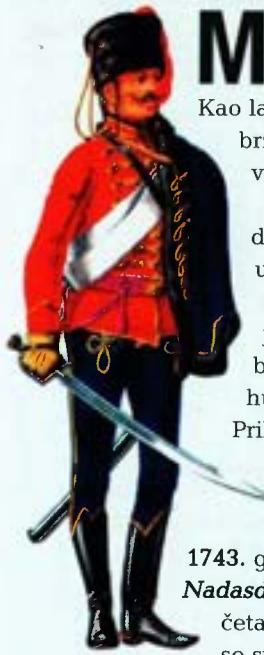
Molitva za mir sv. Franje Asiškog

Gospodine, učini me oruđem svoga mira:

gdje je mržnja, da nosim ljubav,
gdje je uvreda, da nosim oprost,
gdje je nesloga, da nosim slogu,
gdje je zabluda, da nosim istinu,
gdje je sumnja, da nosim vjeru,
gdje je očaj, da nosim nadu,
gdje je tama, da nosim svjetlo,
gdje je žalost, da nosim radost...

Postrojba Nadasdy

Malo je vojnih odora koje su svojim bojama, krojem i izgledom plijenile pozornost kao husarske. Kao lako naoružani, iznimno pokretni i brzi odredi, **husari** su postojali gotovo u svim europskim armijama.

Godine 1526. ugarska je kruna došla u vlast Habsburgovaca a ugarski su vojnici počeli služiti u austrijskoj carskoj vojsci. Neprijeporno, najpoznatiji među njima bili su upravo konjanici, odnosno husari.

Prikazani husar član je regimete osnovane 1688. - najstarije husarske postrojbe austrijske vojske. Takva se odora nosila

1743. godine, kada su postrojbu zvali **Nadasdy husarima**.

Od samih svojih početaka husari su nosili odore koje su se stilski oslanjale na mađarsku narodnu nošnju. Osobito su se isticale vezice na kaputicima koji su se najčešće nosili nehajno prebačeni samo preko jednog ramena. Iako su te izvezene vezice u mnogome pridonosile galantnom i pomalo romantičnom izgledu osoba koje su ih nosile, razlog njihova postojanja bio je iznimno prozaičan. Naime, u to vrijeme u Mađarskoj još nisu znali kako u tkanini napraviti rupice za puceta i kako ih opšiti da se ne šire. Umjesto toga, krojači i izrađivači narodnih nošnji šili su vezice u koje su se kao u kakvu omču umetala jajolika, maslini nalik puceta. Nešto slično se danas može vidjeti na iznimno lijepim muškim odijelima koja se izgledom temelje na tradicionalnim elementima dalmatinske narodne nošnje, odnosno na splitskom veštiju, a šije ih poznati modni studio iz Trogira.

Elementi mađarske nacionalne nošnje vidljivi su i u uskim, jahaćim, uz noge pripojenim hlačama (danas takve hlače nose pripadnici francuske nacionalne žandarmerije), kratkim čizmama, i krznom podstavljenim ogrtačima. Što se ogrtača tiče, valja razlikovati dva tipa: onaj ovješen preko ramena, koji se najčešće zvao *pelisse*, dok se službeno propisani dio odore nazivao *dolamom*.

Sve do godine 1757. boje husarskih odora određivao je zapovjednik postrojbe. Kao vrsni jahaći, husari su postali elitna postrojba i sve su ih europske vojske željele u svojim redovima. Slijedeći austrijski primjer, postupno su ih uvodile u svoje redove jedna za drugom. U početku su u tim postrojbama bili unovačeni Mađari, a kasnije mladići iz dotičnih zemalja.

Jurica MILETIĆ

www.naval-military-press.com

Prije samo petnaestak godina u Londonu je osnovana tvrtka **The Naval & Military Press Ltd.**, koja se posljednjih godina promovirala u jednu od najboljih specijaliziranih knjižara za tiskovine o vojsci, poglavito o ratnim mornaricama svjetskih država. Relativno prihvatljivim

cijenama knjiga, dnevnih i periodičnih novina, tvrtka je uspjela dostići brojku od čak 25 000 korisnika (kupaca) dnevno iz cijelog svijeta, što joj svakako daje legitimitet da se proglaši jednom od najvećih specijaliziranih on-line knjižara na svijetu.

Ponuda koju na svom siteu ima **The Naval & Military Press Ltd.** vrlo je zanimljiva, jer osim stručnih izdanja i priručnika o taktici, specifičnom naoružanju ili tehniči, na podstranicama se mogu pronaći i ratni romani poznatih i nepoznatih pisaca (pa i sudionika nekih ratnih sukoba), te knjige s povijesnom tematikom, čak i iz srednjeg vijeka, ali s objavljenom dokumentacijom ratnih sukoba tih vremena.

Iako je cijeli site vrlo jednostavan i temelji se na ponudi, ipak se i samim klikanjem na fotografije knjiga može saznati mnogo o sadržaju (i cijeni, naravno). Vjerujemo da će www.naval-military-press.com zainteresirati ne samo vojnike, već i ljubitelje povijesti, a pogotovo militarije.

Ivan BELINEC

KVIZ

D. VLAHOVIĆ

1. Knjigu o svojim galskim ratovima napisao je rimski vojskovođa:

- A August
- B Klaudije
- C Gaj Julije Cezar

2. Autor romana *Rat i mir* ruskiji je pisac:

- A Fjodor Mihajlovič Dostoevski
- B Lav Nikolajevič Tolstoj
- C Aleksandar Solženjicin

3. Erich Maria Remarque napisao je ratni roman:

- A Na zapadu ništa novo
- B Od sada do vječnosti
- C Noć u Lisabonu

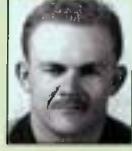

4. Roman *Kome zvona zvoni* napisao je:

- A James Joyce
- B Ernest Hemingway
- C Emile Zola

5. Autor romana *Tanka crvena crta* je američki pisac:

- A Isaac Bashevis Singer
- B Stephen King
- C James Jones

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr